Ազգ
Azg
armenian daily
26 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1994, ՇԱԲԱԹ, # 36 (539)

Ֆրանսիան պատրաստ է ազատ արձակել հայ քաղբանտարկյալին

Հայ քաղաքական բանտարկյալների պաշտպանության հանձնախմբից Նոյյան Տապան գործակալության թղթակցին հայտնել են, որ Ֆրանսիայից ստացված տեղեկության համաձայն, ֆրանսիական իշխանությունները պաշտոնապես դիմել են Ֆրանսիայում Հայաստանի Հանրապետության դեսպանատուն երկու հարցումով.

1. Հայաստանը պատրա՞ստ է արդյոք ընդունել Սիմոն Նահրյանին:

2. Պատրաստ է արդյոք բնակության իրավունք տրամադրել նրան:

(1983 թ. Փարիզի Օռլի օդանավակայանում հակաթուրքական ակտ իրականացնելու նպատակով ռումբ պայթեցնելու մեղադրանքով Սիմոն Նահրյանը դատապարտվել էր 15 տարվա բանտարկության: Ս. Նահրյանը Թուրքիայի քաղաքացի է, որը նրան հեռակա դատապարտել է կախաղանի):

Այսպիսով, Ս. Նահրյանի ազատ արձակումը կախված է Հայաստանի իշխանություններից: ՀՀ ԳԽ պատգամավոր Ալեքսանդր Մանուչարյանի նախաձեռնությամբ մի խումբ պատգամավորներ ստորագրություններ են հավաքում մի դիմումի տակ, որով խնդրում են ՀՀ նախագահին անհապաղ Հայաստանի քաղաքացիություն շնորհել Ս. Նահրյանին:

ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄ

ԳԽ Արցախի հանձնաժողովը մեկնաբանում է

ԱՐՄԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ

Այն, որ ղարաբաղյան հակամարտության խաղաղ կարգավորմանն ուղղված զանազան միջնորդական առաքելությունների վերաբերյալ Ղարաբաղի պաշտոնական տեսակետը վաղուց արդեն ձեւավորվում է ոչ թե Գերագույն խորհրդում, այլ Պաշտպանության պետական կոմիտեում, գաղտնիք չէ: Սակայն Ղարաբաղի դեպքում դա միանգամայն հասկանալի է՝ հանրապետությունը գտնվում է պատերազմի մեջ: Խնդիրն այն է, որ Հայաստանում պատկերը նույնն է: Գերագույն խորհրդի Արցախի հանձնաժողովը գործնականում վճռորոշ չէ այս հարցում, ու թեեւ առանձին պատգամավորներ (Սուրեն Զոլյանը, Սեյրան Բաղդասարյան) բավական ակտիվորեն մասնակցում են կարգավորմանն ուղղված բարձրաստիճան հանդիպումներին, այնուամենայնիվ հանձնաժողովն ինքը կարծես թե «մեկուսացված» է այդ աշխատանքներից: Ավելին՝ ըստ ԳԽ Արցախի հանձնաժողովի գլխավոր փորձագետ Լարիսա Ալավերդյանի, Գերագույն խորհրդի Պաշտպանության, Արտաքին կապերի եւ Արցախի հանձնաժողովները մոսկովյան վերջին եռակողմ հանդիպման ընթացքում ստորագրված փաստաթղթի մասին իմացել են միայն ռադիոյի հաղորդումներից: «Ինչ խոսք, գործադիր իշխանությունը կարող է ունենալ որոշ փաստաթղթեր, որոնց մասին նպատակահարմար չէ տեղյակ պահել նույնիսկ խորհրդարանին, սակայն այնպիսի առանցքային հարցը, ինչպիսին Ղարաբաղինն է, չի կարող դրանց շարքում լինել, ասում է ԳԽ փորձագետը: Ես այն կարծիքին չեմ, թե հրապարակված փաստաթուղթն անպայման վատն է, այն կարող է նաեւ լավը լինել: Սակայն այն, որ մենք ծանոթ չենք այդ փաստաթղթին, մեղմ ասած, չկայացած պետականության արտահայտություն է»:

Իսկ ի՞նչ կարծիքի է Գերագույն խորհրդի հանձնաժողովը Մոսկվայում ստորագրված փաստաթղթի մասին: Տիկ. Ալավերդյանի կարծիքով, այդ փաստաթուղթը հակամարտության կարգավորման ուժային ձեւ է՝ այս անգամ Ռուսաստանի կողմից: Պարզապես Ռուսաստանը փորձում է, իր հեղինակությունն օգտագործելով, միանգամից վերջ դնել այս տեւական հակամարտությանը, եւ իզուր չէ, որ Ռուսաստանի արտգործնախարարությունը կոչ է արել լայնածավալ քաղաքական քննարկումներ սկսել: «Այդպիսի պայմանագրերը կողմերին թույլ են տալիս ունենալ ավելի

▶ Տես էջ 2

Հանդիպում ՀՀ վարչապետի հետ

Փետրվարի 25-ին վարչապետ Հրանտ Բագրատյանը հանդիպում ունեցավ Հայաստանի Ռամկավար ազատական կուսակցության հանրապետական վարչության հետ: Հանդիպմանը, որը տեղի էր ունեցել վարչապետի նախաձեռնությամբ, մասնակցեցին ՀՌԱԿ Հանրապետական վարչության փոխատենապետ Կարեն Կոստանդյանը, ՀՀ Գերագույն խորհրդում ՀՌԱԿ պատգամավորական խմբակցության ղեկավար Պետրոս Քալախյանը, վարչության անդամ Հովհաննես Դուրգարյանը, ՀՌԱԿ պատգամավորական խմբակցության անդամներ Վարդգես Պետրոսյանը, Վարդան Պետրոսյանը, Լազր Գալստյանը, Սամվել Տոնոյանը:

Տեղի ունեցած զրույցի ընթացքում արծարծվեցին ՀՀ Գերագույն խորհրդի առաջիկա նստաշրջանում ՀՀ սոցիալ տնտեսական ծրագրի եւ բյուջեի քննարկմանը առնչվող հարցեր:

ՌԱԶՄԱԿԱՆ

Հիմնավորվա՞ծ է արդյոք ռուսական բազաների հարցը

Ռուսիկա ռուսական լրատվության դայջեստի նյութերի համաձայն, Իզվեստիա թերթում տպագրված մեկնաբանության մեջ Լեոնիդ Մլեչինը բացատրել է, որ նախկին իր տարածքներից դուրս ռազմական բազաներ ստեղծելը, Ռուսաստանը պարտավոր է այդ քայլի քաղաքական, զինվորական եւ տնտեսական պատճառաբանությունները հիմնավորել: «Նման բազաները ոչ միայն առավելություն են, այլ նաեւ ծանր, եւ երբեմն նույնիսկ վտանգավոր, բեռ», նշել է նա, եւ հարց տվել, թե նախկին Խ. Միության հանրապետություններում երկու տասնյակի հասնող բազաները հիմնելու Մոսկվայի որոշումը իր ստորաբաժանումներն ու զրահատեխնիկան պարզապես տեղերում պահելու փո՞րձ է, թե տարածաշրջանում ռուսական ազդեցությունը մեծացնելու մի ռազմավարություն:

Թվում է, թե ԱՊՀ այլ երկրներ եւս (Հայաստան, Տաջիկստան) ցանկանում են հետեւել Վրաստանի օրինակին, հույս ունենալով, որ այդ բազաների տեղակայումը մեծացնելու է նշյալ երկրների անվտանգության ե-

րաշխիքները:

Սկզբունքորեն այդպիսի բազաների տեղակայումը համընկնում է Ռուսաստանի ազգային շահերի հետ: Բայց խոհեմություն չէ, զգուշացնում է նա, դրանք տեղակայել այնպիսի ոչ-ժողովրդավարական երկրներում, ինչպիսին է Տաջիկստանը, որովհետեւ այդ երկրում իշխանությունների հենարանը համարելով ժողովուրդը կարող է նրանց նկատմամբ ատելությամբ լցվել ու խռովությունների ալիք բարձրացնել:

Հաշվի առնելով, որ ռազմական բազաները սովորաբար հարձակողական ռազմավարության մաս են կազմում, եւ դրանց պահպանումը մեծ գումարներ է պահանջում, ռուս ժողովուրդն իրավունք ունի դրանց խիստ անհրաժեշտության վերաբերյալ իրազեկություն պահանջելու: Համաձայն Իզվեստիայի հաշվումների, հազարավոր ռուս սպաներ եւ զինվորներ այժմ ծառայում են Ռուսաստանի տարածքից դուրս: Վրաստան-Աբխազիա հակամարտության օրերին նրանց մի քանի հազարը Վրաստանում էին: Ներկա համաձայնությամբ Ռուսաստանն իրավունք ունի օգտվելու 5 ռազմական բազաներից եւ 3 սեւծովյան նավահանգիստներից: Հայաստանում 9000 հոգի ծառայում են 124-րդ դիվիզիայում: Ադրբեջանում նրանք պահպանում են նավթային սարքավորումներն ու համակարգերը:

ՀԱՄԱՌՈՏ

ԱՄՆ-ը մտահոգ է Թուրքիայում զինվորական հեղաշրջման հնարավորությունից

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 25 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՍՆԱՐԳ: ԱՄՆ-ի կառավարությունը ներկայումս լրջորեն մտահոգված է Թուրքիայի քաղաքական ապագայով, հաղորդում է «Հյուրրիեթ» թերթը: Նախ, Վաշինգտոնը վախենում է, թե Թուրքիայի կառավարությունը քրդական խնդրի լուծման ամբողջ նախաձեռնությունը հանձնել է իր զինվորականներին: Ապա, Թուրքիայում աճող թանկության աճը եւ տնտեսական անկումը կարող են հանգեցնել զինվորական հեղաշրջման: Վերջապես, քրդերի նկատմամբ Անկարայի քաղաքականությունը խախտում է մարդու իրավունքները, եւ Թանսու Չիլլերի կառավարությունը հստակ ռազմավարություն չունի այս հարցում: Սակայն ԱՄՆ մտահոգության գլխավոր պատճառն այնուամենայնիվ Թուրքիայում զինվորական նոր հեղաշրջման վտանգն է:

Պատերազմ հյուսիսի եւ հարավի միջեւ

ԿԱՀԻՐԵ, 25 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ: Եմենում, որտեղ չորրորդ օրն է ինչ շարունակվում են ընդհարումները «հյուսիսային» եւ «հարավային» զինված ուժերի ստորաբաժանումների միջեւ, կացությունը շատ լուրջ բնույթ է ընդունում:

Ինչպես հաղորդել է «Սաութ ալ արաբ» ռադիոկայանը, երկրում իրադրությունը «դառնում է պայթունավտանգ»: Մարտերն արդեն մղվում են Եմենի մայրաքաղաքից 60 կմ-ի վրա:

Ծակատներում անփոփոխ

ՎԱՀՐԱՄ ԱՂԱՋԱՆՅԱՆ

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ, 25 ՓԵՏՐՎԱՐ: Իրադրությունը Լեռնային Ղարաբաղի ռազմաճակատներում ընդհանուր առմամբ մնում է անփոփոխ: Այսօր վաղ առավոտյան, ժամը 6:30 ադրբեջանական կազմավորումները հրետանային նախապատրաստությունից հետո փորձել են գրոհ ձեռնարկել Աղդամի շրջանի Նովրուզլու գյուղի հայկական պաշտպանական դիրքերի ուղղությամբ: Կասեցնելով թշնամու գրոհը ղարաբաղյան ուժերն անցել են հակահարձակման եւ թշնամուն ստիպել նահանջել նախնական դիրքերը: Նախնական տվյալներով, ղարաբաղյան կողմից վիրավորվել է երկու զինվոր: Ադրբեջանական կողմի կորուստների թիվն անցնում է մեկ տասնյակից: Այսօր ռազմաճակատի մյուս հատվածներում արձանագրվել են միայն առանձին կարճատեւ փոխհրաձգություններ: Տուժածներ չկան: ■

Սահմանադրական խորհրդի նիստը

Փետրվարի 25-ին Հայաստանի Ռամկավար ազատական կուսակցության Հանրապետական վարչության գրասենյակում տեղի ունեցավ Սահմանադրության խորհրդի հերթական նիստը: Նիստը վարում էր ՀՌԱԿ Հանրապետական վարչության ատենապետ Ռուբեն Միրզախանյանը: Սահմանադրության խորհուրդը քննարկեց եւ որոշում ընդունեց Սահմանադրության նախագծի երկրորդ խմբագրության հրապարակման մասին: Նիստում արծարծվեցին Սահմանադրության ընդունման կարգի, քաղաքական աշխատանքի ակտիվացման, Սահմանադրական խորհրդակցության երկրորդ փուլի հրավիրմանն առնչվող հարցեր: Նպատակահարմար գտնվեց Սահմանադրության խորհրդի անունից հայտարարությամբ հանդես գալու վերաբերյալ:

Նոր փաստաթղթեր հանգուցյալ վարչապետ Բեգինի գործի վերաբերյալ

ԹԵԼ ԱՎԻՎ, 22 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Օրերս եզակի փաստաթղթերով մի ծրար դրվեց Էլի Թալլինի սեղանին, որը Թել Ավիվի Ժաբոտինսկու ինստիտուտի տնօրենն է: Այս ինստիտուտը զբաղվում է սիոնիստական շարժման պատմությամբ: Ծրարը պարունակում էր նյութեր Իսրայելի հանգուցյալ վարչապետ Մենահեմ Բեգինի գործի վերաբերյալ, որը 1940 թ. սեպտեմբերին ձերբակալվել էր ներքգործժողկոմատի կողմից եւ ութ տարվա ազատազրկման դատապարտվել սիոնիստական գործունեության համար: Մ. Բեգինը, որը Լեհաստանում գլխավորում էր «Բեյթար» երիտասարդական սիոնիստական կազմակերպությունը, մի խումբ զինակիցների հետ փախել էր Լիտվա, խուսափելով հարձակվող գերմանական զորքերից: Որոշ ժամանակ անց նա կալանվել էր ներքգործժողկոմատի կողմից եւ, Վիլնյուսում նրա նկատմամբ գործ էր հարուցվել 461 համարի տակ:

Վիլնյուսի բանտում անցկացված հարցաքննությունների, իր կալանքի մասին Բեգինը պատմել է հուշերի գրքում, որը հրատարակվել է նրա կենդանության օրոք: Սակայն ընդամենը մեկ տարի առաջ էր Լիտվայից Իսրայել ուղարկվել համար 461 գոր-

ծի փաստաթղթերի մի մասը, այդ թվում նրա հարցաքննությունների արձանագրությունները: Եւ ահա Թել Ավիվում ստացվել են նոր նյութեր, այս անգամ Մոսկվայի ԴԱԿ-ի արխիվից: Ժաբոտինսկու ինստիտուտի տրամադրության տակ են հայտնվել գործում եղած Բեգինի լուսանկարները, նրա մատնագրումների լուսանկարները, կալանման մասին որոշման, դատավճռի եւ կից փաստաթղթերի, ներման որոշման պատճենները: «Մեզ հետաքրքրում է այն ամենը, ինչ կապված է Բեգինի անվան հետ, ասաց դոկտոր Թալլինը: Մենք հրատարակության ենք պատրաստում հանգուցյալ վարչապետի մանրամասն կենսագրությունը, որի մեջ կմտնեն մեր հավաքած բոլոր արխիվային նյութերը: Մ. Բեգինը Իսրայելի պատմության այն գործիչներից մեկն է, որի նկատմամբ հարգանք են տածում ոչ միայն նրա կողմնակիցները, այլեւ քաղաքական հակառակորդները: Ավելի քան կես դար անց իսրայելցիները հնարավորություն ստացան ծանոթանալու այն փաստաթղթերին, որոնք լուսարձակի լույս են սփռում այդ արտասովոր մարդու դժվարին կյանքի վրա:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

տեղական

ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ԿԱՐԱՊԵՏՅԱՆ. Ես չէի ասի, թե մենք հաղթել ենք: Ազգային համաձայնության կառավարություն կարող ենք ստեղծել միայն քաղաքացիական համաձայնությամբ: Այդ ընթացքին պետք է մասնակցեն եւ նախագահը, եւ Գերագույն խորհուրդը, եւ առաջին հերթին ժողովուրդը: Հայտնի է, որ վերջին սոցիոլոգիական հարցումների տվյալների համաձայն, ժողովրդի 60 տոկոսից ավելին չի հարում որեւէ կուսակցության: Ժողովուրդը հոգեբանորեն երեք տարի առաջ ավելի էր պատրաստ բարեփոխումներին ու շուկային, քան այսօր: Դրա մեջ մի պարզ ճշմարտություն կա. սովն

թյուն եւ ոչ թե քաղաքացիական համաձայնություն հանած ՀՀՇ: ՀՌԱԿ-ը խուսափում է ցնցումներից, բայց եւ զգուշացնում, այո, զգուշացնում: Ի՞նչ վիճակում է այսօրվա իշխանությունների ժողովրդականությունը: Այն հնարավորություն է տալիս կազմակերպել «պալատական հեղաշրջումներ», երբ 200 հոգով հնարավոր է դառնում լուծել իշխանության հարցը: Եւ դա կարող են անել ոչ թե ընդդիմադիր ուժերը, որոնք իմ կարծիքով նման քայլի չեն դիմի, այլ այդ խմբավորման առանձին թեւերը, որոնք կարող են ոչ սահմանադրական միջոցներով իշխանության հարց լու-

հասարակական մյուս շարժումների ու կուսակցությունների մեջ, որոնցից լսվում են ծայրահեղ ձայներ, թե պետք է նույն ձեւով պայքարել եւ ամեն գնով վերցնել իշխանությունը: Թե առաջին, թե երկրորդ մոտեցումները հակասում են ՀՌԱԿ-ի գաղափարախոսությանը: Մենք ձգտում ենք գործող բոլոր կուսակցությունների մեջ գտնել այն գաղափարները, որոնք միավորում են բոլորիս: Այսինքն, ազգային արժեքները դնել ամենաբարձր կետում եւ ողջ ազգին համախմբել այդ արժեքների շուրջը: Երբ մենք շեշտը դնենք մեր տարբերությունների վրա, ազգը միայն կարող է պառակտվել:

ՀՌԱԿ

Քաղաքացիական համաձայնություն չի նշանակում ընդդիմադիր ուժեր հանած ՀՀՇ

Մի շաբաթ առաջ Հանրապետության մի քանի ընդդիմադիր ուժեր հանդես եկան Ազգային համաձայնության կառավարություն ստեղծելու մասին հայտարարություններով: Հայաստանի Ռամկավար ազատական կուսակցությունը մի քանի օր առաջ հրապարակեց մի այլ բնույթի հայտարարություն: Կօգնի՞ արդյոք այդ հայտարարությունը որեւէ փոփոխություն մտցնելու իշխանությունների գործունեության մեջ: Ո՞րն է ճգնաժամից դուրս գալու ելքը: Այս հարցերին են պատասխանում ՀՌԱԿ Հանրապետական վարչության անդամներ Հարություն Կարապետյանն ու Գագիկ Օհանյանը:

իր գաղափարախոսությունն է բերել, առաջանում են հավասար բաշխման մոտեցումներ: Եւ ոչ միայն հացի նկատմամբ: Օրինակ, ոչ մի հարց չի տալիս, թե մենք ինչո՞ւ 24 ժամ լույս չունենք, այլ շատերը բողոքում են, թե ինչու հարեւանը շատ ունի, իսկ իրենք քիչ: Մենք համոզված ենք, որ լիբերալիզմը ազատություն է, բայց հիմա ժողովուրդը ավելի շատ կարիք ունի սոցիալական պաշտպանվածության, քան ազատության: Ինչպես ասում են, փիլիսոփայությունը շատ հեշտ հաղթում է անցյալի եւ ապագայի չարիքը, բայց այսօրվա չարիքը հաղթանակ է տանում փիլիսոփայության նկատմամբ: Փաստորեն կյանքը ստիպեց, որպեսզի մենք հանդես գանք նման հայտարարությամբ: Մեր կարծիքով, Հայաստանում պետք է ստեղծել քաղաքացիական համաձայնության մթնոլորտ հիմնարար հարցերի շուրջ: Եւ երբ կառավարությունը ինչ որ քայլեր է անում դեպի շուկայական տնտեսություն, նա պետք է նախապես կանխորոշի, թե ինչպիսի սոցիալական հետեւանքներ կարող է ունենալ այդ անցումը: Այս պայմաններում անհրաժեշտ է իրար ազգային համաձայնու-

ծել: Դա մեծ վտանգ է, եթե հաշվի առնենք Ղարաբաղի գործոնը եւ մեծ թվով զինված մարդկանց առկայությունը: Մեր մտահոգությունն այն է, որ դա կարող է աղետալի հետեւանքներ ունենալ: Կառավարություն փոխելը մեզ համար ինքնանպատակ չէ: Ի դեպ, վատ կառավարության համար ամենավտանգավոր պահը այն է, երբ նա փորձում է ուղղվել: Ուստի մեր կառավարությունը ուղղվելու փոխարեն խորանում է իր սխալների մեջ: Զարմանալի չէ, որ վարչապետներն ամեն տարի փոխվում են, իսկ կառավարությունը փաստորեն մնում է նույնը: Նկատի ունեմ ոչ միայն կազմը, այլ գաղափարախոսությունը, գործելակերպը: Միակ ելքն այն է, որ պետք է գալ ազգային համաձայնության եւ այդ խնդիրների շուրջ գտնել մեխանիզմներ եւ ինչպես բազմիցս նշել ենք, ընդունել Սահմանադրություն, որն էլ կհանդիսանա ազգային համաձայնության հիմքը:

ԳԱԳԻԿ ՕՀԱՆՅԱՆ. Մենք տեսնում ենք, որ իշխող խմբավորումը չի ցանկանում իր ձեռքից բաց թողնել իշխանությունը: Հետեւաբար, դա առաջացնում է հակադարձություն

Այդ պատճառով էլ ՀՌԱԿ-ի դիրքորոշումները քաղաքական տարբեր հարցերում երբեմն ճիշտ չեն հասկացվում: Այնինչ ՀՌԱԿ-ը ամենահետեւողականն է իր տեսակետների հարցում: Մենք պետք է նախ ուշադրություն դարձնենք մեխանիզմներին, ապահովենք հասարակության բնականոն առաջընթացը: Քաղաքական պայքարը, բոլոր տեսակի երկկողմ մերկացումները վերաբերում են ընթացիկ պահին եւ վճռորոշ նշանակություն չունեն: Մինչդեռ Սահմանադրության ընդունումը մեզ հնարավորություն կտա իրավական պետության բնորոշ մեխանիզմներով լուծել ցանկացած հարց` վառելիքից մինչեւ բարձրաստիճան պաշտոնյաներին կաշառակերության մեջ մեղադրելը: Մեր կոչը ավելի շատ հոգեբանական բնույթ ունի, որովհետեւ, եթե իշխանությունները սթափվելու լինեին, նրանք վաղուց կսթափվեին եւ կտեսնեին այն խորը անդունդը, որ գոյացել է նրանց եւ ժողովրդի միջեւ: Բայց եւ այնպես մենք չպետք է կորցնենք այն հույսը, որ մենք նույն շահերով մտահոգված ազգ ենք եւ պետք է վերջապես ազգային համաձայնության գանք:

ՀԱԿԻՐՃ

«Հայաստանում ռուս համայնքի վրա ճնշում գոյություն չունի»

ԵՐԵՎԱՆ, 24 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Այս մասին հայտարարել է Հայաստանի «Ռոսիա» ընկերության նախագահ Գալինա Վասիլեւա Չեռնոուսովան եւ ավելացրել, որ Հայաստանում բնակվող ռուսների արտագաղթի հիմնական պատճառը ռուսական դպրոցների եւ մանկապարտեզների բացակայությունն է: Ներկայումս, ըստ ընկերության տվյալների, Հայաստանում բնակվում է մոտ 10 հազ. ռուս: «Ընկերության գլխավոր խնդիրն է այս տարի Երեւանում բացել ռուսական դպրոց, որի ուսումնական ծրագիրն ու դասագրքերը կստացվեն Ռուսաստանից»: Ընկերությունը զբաղվում է նաեւ բարեգործական գործունեությամբ եւ այդ հարցում նրան մեծապես օժանդակում է Հայաստանի Կարմիր խաչի ընկերությունը:

Մարտի 3-ին տարածաշրջան է ժամանելու ԵԱՀԽ Մինսկի խմբի նախագահը

ԵՐԵՎԱՆ, 24 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: ՀՀ ԱԳՆ մամուլի եւ հասարակայնության հետ կապերի ծառայությունից հայտնեցին, որ տարածաշրջանի խաղաղության եւ հակամարտության գոտում տիրող իրավիճակին ծանոթանալու նպատակով փետրվարի 28-ին Բաքու, մարտի 3-ին Ստեփանակերտ եւ մարտի 5-ին Երեւան է ժամանելու ԵԱՀԽ Մինսկի խմբի նախագահ Յան Էլիասոնը: ՀՀ արտգործնախարարությունում ծրագրվող հանդիպման ընթացքում քննարկվելու են ղարաբաղյան հակամարտության քաղաքական կարգավորմանն առնչվող հարցեր: Դեսպան Էլիասոնին ուղեկցելու են դեսպան Մարի Մոսբերգը, դեսպանորդներ Լուկա Ֆոռնարին, Կառլ-Յոհան Ասինիուսը, Անդերս Թյոդսոնը, Կառլ Օլոֆ Ցեդերբլադը եւ պաշտոնական այլ անձինք: Նախատեսվում է նրանց վերադարձը Վիեննա մարտի 8-ին:

Վանաձորում հացի գինը կտրուկ աճել է

ԵՐԵՎԱՆ, 24 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Փետրվարի 23-ին Վանաձորում շշուկներ էին տարածվում այն մասին, որ հաջորդ օրը հաց չի թխվելու, սակայն խանութներում հացը վաճառվում էր: Շուկայում մասնավոր կարգով վաճառվող հացի գինն աճեց 35-40 դրամի, մինչ այդ հացի գինը շուկայում 5, առավելագույնը` 10 դրամ էր:

Կառավարությունը քննարկեց բյուջեի նախագիծը

ԵՐԵՎԱՆ, 24 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Փետրվարի 24-ին ՀՀ կառավարության ընդլայնված նիստում քննարկվեց «ՀՀ 1994 թ. պետական բյուջեի մասին» օրենքի նախագիծը: Անդրադառնալով այն սկզբունքներին, որոնք դրված են հանրապետության բյուջեի նախագծի հիմքում, վարչապետ Հրանտ Բագրատյանը կարեւորեց ֆինանսական կարգապահությունը, ազգային դրամի կայունացումը, տարադրամի կայուն պաշարներ ունենալը: ■

ԵՐԵՎԱՆ

Մտահոգիչ է հայ ռազմագերիների վիճակը

ՀՀ արտաքին գործերի նախարար Վահան Փափազյանի հանձնարարությամբ փետրվարի 24-ին ԱԳՆ ռազմաքաղաքական վարչության պետ Էդուարդ Զոլոյանը հրավիրել է Միջազգային Կարմիր խաչի կոմիտեի ներկայացուցչության ղեկավար Էռվին Բոուհին եւ զրույց ունեցել նրա հետ:

ՀՀ ԱԳՆ մամուլի եւ հասարակայնության հետ կապերի ծառայությունից Նոյյան Տապան գործակալությանը հայտնեցին, որ Միջազգային Կարմիր խաչի կոմիտեի ներկայացուցչության ղեկավարի ուշադրությունն է հրավիրել Ադրբեջանի բանտերում պահվող հայազգի ռազմագերիների նկատմամբ վերջերս էլ ավելի վատթարացած վերաբերմունքի, կիրառվող ճնշումների եւ հալածանքների վրա: Ադրբեջանում քարոզչական արշավ է սկսվել Հայաստանում գտնվող ադրբեջանցի ազգության կալանավորների նկատմամբ իբր կիրառվող դաժանությունների վերաբերյալ: Այդ արշավի հիմք են ծառայել տեղեկությունները, որոնք փոխանցվել են Միջազգային Կարմիր խաչի ներկայացուցիչների կողմից եւ որոնք ստացվել են Հայաստանի իշխանություններից:

Հյուրի ուշադրությունը հրավիրվեց նաեւ այն փաստի վրա, որ Միջազգային Կարմիր խաչի ներկայացուցիչները ադրբեջանցի ազգության կալանավորների հետ հանդիպումների ժամանակ տվել են հարցեր, որոնք վերաբերում են քննությանը, հետեւաբար պատկանում են միայն կոմպետենտ մարմինների իրավասությանը:

Է. Բոուհին հայտնվեց նաեւ Հայաստանի իշխանությունների լուրջ մտահոգությունն ադրբեջանական բանտերում պահվող հայազգի ռազմագերիների ճակատագրի կապակցությամբ: Ադրբեջանի իշխանությունները, հակառակ Հայաստանի, անպատասխան են թողնում ռազմագերիների վիճակի մասին որեւէ հարց:

Է. Զոլոյանը խնդրեց պարզել, թե ինչպես է Բաքվի իշխանություններին հասել հրապարակման համար չնախատեսված տեղեկությունները հունվարի 29-ին կատարված ցավալի միջադեպի վերաբերյալ: Տեղեկություններ, որոնք կարող են ճշգրիտ համարվել միայն հետաքննության ավարտից եւ դատավարությունից հետո:

ՀՀ արտգործնախարարության ներկայացուցչի կողմից առաջարկվեց նաեւ ջանքեր չխնայել Ժնեւի կոնվենցիաների շրջանակներում հայազգի ռազմագերիների վիճակի վերաբերյալ ադրբեջանական իշխանություններից տեղեկատվություն ստանալու ուղղությամբ: ■

ՌԱՄԿԱՎԱՐ ԱԶԱՏԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության Դ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
ֆաքս 562941, տելեքս 243266 CPIRI SU
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՀԱՄԼԵՏ ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ / 581841
Տնօրեն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / 562863
Ոճը եւ տառաձեւերը ՊԱՒԵԼ ՊԱԼԼԱՔԵԱՆԻ
Apple Macintosh
համակարգչային սարքերը
«Ազգ» թերթի
Azg
armenian daily
LIBERAL DEMOCRATIC NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010
Published in U.S.A. by AZG Publishing Co.,
22122 Sherman Way, Suite 203, Canoga Park,
CA 91303, Call (818) 598-0423 Fax:
(818)340-9819 for subscription rates.
Publisher - Հրատարակիչ
Dr. Krikor Krikorian -
Դոկտ. Գրիգոր Գրիգորեան
Executive Director - Տնօրէն
Vartan Karaoghlanian -
Վարդան Գարաօղլանեան
Production Manager -
Raffi Shoubookian
Արտադրութիւն
Րաֆֆի Շուպուքեան
«ԱԶԳ» օրաթերթը հաղորդվում է ԱՄՆ
«ԱՐՄԻՆԿՈ» ԼՏԴ-ի համակարգչային կապով
Հեռախոս 7-8852 281425,
ֆաքս 7-8552 285082
E-MAIL INTERNET: ROOT.
YEREVAN @ REX. IASNET. COM

ՄԻՋՊԵՏԱԿԱՆ

Հ. Բագրատյանն ընդունեց Իսրայելի դեսպանին

Փետրվարի 25-ին Հայաստանի Հանրապետության վարչապետ Հրանտ Բագրատյանն ընդունեց Հայաստանի Հանրապետությունում Իսրայելի արտակարգ եւ լիազոր դեսպան Բարուխ Բեն-Ներիային, որը միաժամանակ նաեւ իր երկրի շահերն է ներկայացնում Վրաստանի Հանրապետությունում: Զրույցի ընթացքում շոշափվեցին երկու երկրների միջեւ առեւտրատնտեսական համագործակցության հարցեր: Մասնավորապես, խոսք գնաց բանկային համակարգում, գյուղատնտեսության եւ էներգետիկայի բնագավառում երկուստեք շահավետ կապեր ստեղծելու մասին, որոնց հիմքերը դրվել են հայ եւ իսրայելցի մասնագետների հանդիպումների ժամանակ: Դեսպանը վարչապետ Հրանտ Բագրատյանին հանձնեց Իսրայելի վարչապետ Իցհակ Ռաբինի նամակը, որով վերջինս հավաստում է հայ-իսրայելական կապերը զարգացնելու Իսրայելի կառավարության պատրաստակամությունն ու շահագրգռվածությունը: Բարուխ Բեն-Ներիան իր հերթին հավաստիացրեց, որ բոլոր ջանքերը կգործադրի երկու երկրների միջեւ տնտեսական, մշակութային եւ այլ կապերի ստեղծման գործընթացն արագացնելու համար: ■

ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄ

ԳԽ Արցախի հանձնաժողովը մեկնաբանում է

Սկիզբը էջ 1

մեծ հույսեր, քան նրանք իրականում կարող են ակնկալել», ասաց փորձագետը: Ըստ նրա, դժ-

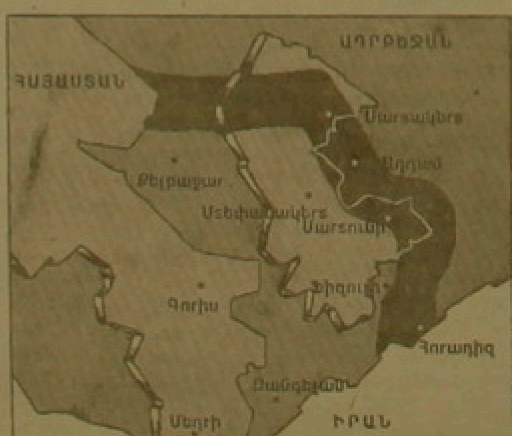

վար է պատկերացնել, թե ինչ կլինի, եթե հանկարծ հակամարտող կողմերն իսկապես ետ քաշվեն 20-30 կմ: Եւ իսկապես, դժվար չէ համոզվել, որ այդ դեպքում Ղարաբաղից գրեթե բան չի մնա: Ուստի անհասկանալի է, թե ինչո՞ւ է Ադրբեջանը հրաժարվում իր տարածքում ռուսական զորքերի տեղաբաշխումից, եթե դեռ հայտնի չէ, թե դա ավելի շատ օգո՞ւտ կբերի, թե վնաս: Վերջին հաշվով, Ղարաբաղում մի անգամ արդեն եղել են ռուսական զորքեր` ի վնաս Ղարաբաղի:

Ըստ խորհրդարանական փորձագետի, առավել վտանգավոր է այն, որ մոսկովյան հանդիպման ընթացքում ստորագրված փաստաթղթում հակամարտությունը կոչվում է հայ-ադրբեջանական: Ժամանակին, երբ Եվրախորհուրդը հանդես եկավ նման ձեւակերպմամբ, Հայաստանն ակտիվորեն բողոքեց, մինչդեռ այս անգամ ձեւակերպումն ընդունեց բավականին հեշտությամբ, թեեւ բողոքելն անհամեմատ ավելի «հեշտ» էր: «Այս պատերազմում Ադրբեջանը փաստորեն մեզ միավորներով հաղթեց», եզրակացրեց փորձագետը:

Ի դեպ, փետրվարի 28-ին լրանում է ԵԱՀԽ ընդունած առաջին բանաձեւի տխուր տարելիցը: Տխուր, որովհետեւ այն եւս մի ապացույց է, որ առանց հակամարտության հիմքերն ուսումնասիրելու եւ Լեռնային Ղարաբաղը որպես հակամարտության լիարժեք կողմ ճանաչելու ընդունված ցանկացած փաստաթուղթ դատապարտված է ձախողման: ■

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄ

Աբխազիայի Հանրապետության ներկայացուցչի հաղորդումը

ԺՆԵՎ, 25 ՓԵՏՐՎԱՐ, «ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ»: Այստեղ շարունակվում են Ռուսաստանի, ՄԱԿ-ի եւ ԵԱՀԽ-ի միջնորդությամբ աբխազա-վրացական հակամարտությունը կարգավորելու բանակցությունները: Բանակցություններում քննարկվում է երեք հիմնական հարց՝ գաղթականների վերադարձի, Աբխազիայի կարգավիճակի, Աբխազիայում խաղաղությունը վերականգնելու համար խաղաղարար ուժերը տեղաբաշխելու հարցերը:

Ինչպես հաղորդեց Արեւմտյան Եվրոպայի երկրներում Աբխազիայի Հանրապետության լիազոր ներկայացուցիչ Վյաչեսլավ Չիրիկբան, «խոսակցությունը բարդանում է վրացական պատվիրակության կտրական ու անզիջում դիրքորոշումների հետեւանքով, որոնք դժվարացնում են բանակցությունների վարելը եւ խոչընդոտում հիմնակազմիկ որոշումներ ընդունելուն»:

Աբխազական կողմը դարձյալ մնում է իր այն դիրքորոշմանը, որ անհրաժեշտ է խաղաղարար ուժեր մտցնել, որոնք պետք է տեղաբաշխել Ինգուրի գետով անցնող վրացա-աբխազական սահմանով: Մինչդեռ վրացական պատվիրակությունը պնդում է, որ խաղաղարար ուժեր մտցվեն՝ վերահսկելու Աբխազիայի ողջ տարածքը: Մարտի սկզբներին կայանալիք Եվրախորհրդակցության նիստում քննարկվելու է հակամարտության կարգավորման հիմնախնդիրը, ինչպես նաեւ քննության է առնվելու խաղաղարար ուժեր տեղաբաշխելու հարցը:

Իսկ ինչ վերաբերում է գաղթականների վերադարձի հարցին, ապա Աբխազիայի Հանրապետության պատվիրակությունը հավաստեց իր պատրաստակամությունը ընդունելու բոլոր գաղթականներին, բացառությամբ նրանց, ովքեր պատերազմական հանցագործություններ են կատարել Աբխազիայի խաղաղ ազգաբնակչության նկատմամբ: Աբխազիայի հարցի առնչությամբ, երկու կողմերը ներկայացրել են իրենց առաջարկությունները, որոնք կքննարկվեն օրերս:

Մոտ 3000 տոննա թափոն երկրաշուրջ ուղեծրերում

ՄՈՍԿՎԱ, 23 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՄՆԱՐՔ-ՌԻԱ: Երկրաշուրջ ուղեծրերում մարդու տիեզերական գործունեության շուրջ 3000 տոննա թափոն կա: դրանք հրթիռակիրների տոհիկած մասեր են, քանդված արբանյակներ, որոնց 75 տոկոսը բաժին է ընկնում Ռուսաստանին: Այդ մասին հաղորդել են ՌԴ շրջակա միջավայրի ու բնապաշարների պահպանման նախարարության մասնագետները: Կանխատեսումների համաձայն, առ 2010 թ. այդ թիվը կգերազանցի 10 հազ. տոննայից, իսկ Ռուսաստանի Դաշնության բաժինը հավանաբար կկազմի ընդհանուր ծավալի 85-90 տոկոսը:

Ներկայումս տիեզերական թափոնից գոյացող արհեստական երկնաքարերի հոսքը 150 հազ. անգամ գերազանցում է բնականների հոսքին:

«Ազդարար-200»

ճանապարհորդության մասնակիցներին հայտնվում է, որ բոլորը դեպի Հնդկաստան մարտի 3-ի փոխարեն կլինեն մարտի 9-ին:

Շարունակվում է նոր ճանապարհորդների փաստաթղթերի ընդունումը փետրվարի 28-ը ժամը 12-ը:

Հասցեն. Երեւան, Աբովյան փողոց, հյուրանոց «Երեւան», ՍՊԸ «Նվիրոսպա», 4-րդ հարկ, 305 սենյակ:

Հեռախոս՝ 52.34.58

ՄՈՍԿՎԱ

Ռուսաստանի զինկոմատները վարձկաններ են հավաքագրել Ադրբեջանի համար

ՄՈՍԿՎԱ, 24 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՄՆԱՐՔ: «Անցյալ տարվա դեկտեմբերին Ադրբեջանի բանակի ներկայացուցիչները Տուլայի, Կալուգայի, Իվանովոյի, Տամբովի եւ Վլադիմիրի մարզերից առնվազն 150 ռուսաստանցի վարձկաններ են ընտրել տեղական զինկոմիսարիատների մասնակցությամբ եւ ուղարկել հայ-ադրբեջանական հակամարտության գոտի: Այդ փաստը վավերականորեն հաստատել է հակահետախուզության դաշնակցային ծառայությունը, որն առաջինն ուշադրություն դարձրեց Ռուսաստանի զինված ուժերի պաշտոնատար անձանց, մեղմ ասած, տարօրինակ վարքագծի վրա», ասվում է «Իզվեստիա» թերթի փետրվարի 24-ի համարում:

Չախողակ «հաջողության զինվորների» վկայությունների համաձայն, որոնց հաջողվել է փախչել ադրբեջանական բանակից, Ռուսաստանի որոշ մարզերում զինկոմատները միանգամայն օրինական կարգով վարձկաններ են հավաքագրում: Ըստ որում, հաճախ նրանց չեն հայտնում, թե իրենց ում բանակի համար են հավաքագրում: Լավ վաստակի ձգտողները (իսկ նրանց առաջարկում էին ամսական առնվազն 500 հազար ռուբլի, կեսը դոլարով), պայմանագրեր էին ստորագրում, վստահ լինելով, թե ծառայելու են ռուսական բանակում: Միայն Բաքու բռնող ինքնաթիռ նստելուց հետո շատերը պարզում էին, թե ինչ էր թաքնված «ծառայություն բեժ կետերում» բառերի հետեւում:

«Հակահետախուզության դաշնակցային ծառայության կողմից հարցման ենթարկված բոլոր նախկին վարձկանները համոզված են, որ մարզային զինկոմատները եւ վարձկանների հետ անմիջականորեն աշխատող դրանց ներկաները չէին կարող չիմանալ, որ իրենք օժանդակում են օտար բանակում Ռուսաստանի քաղաքացիների հավաքագրմանը եւ խաբում կամավորներին ծառայության վայրի հարցում», նշում է հոդվածի հեղինակը:

Թղթակցի հետ զրուցելիս Ռուսաստանի հակահետախուզության սպաներ Ալեքսանդր Միխայլովը եւ Վլադիմիր Մակարովը պարզեցին, որ մարզային զինկոմատների աշխատողները վկայակոչում էին Մոսկվայի զինվորական օկրուգից ստացված հեռախոսազանգը, որով ինչ-որ մեկը պահանջել է առանձնակի ուշադրություն դարձնել վարձկանների հավաքագրման վրա, ասելով, թե «գալու են ընդունող զորամասերի լավ տղաները», որից հետո գալիս էին Բաքվի ներկայացուցիչները: Այդուհանդերձ, զարմանում է թերթը, զինկոմիսարիատների բոլոր աշխատողները մոռացել էին, թե ով էր զանգահարել եւ որտեղից:

Փետրվարի 23-ին Հակահետախուզության դաշնակցային ծառայությունը Ռուսաստանի զինված ուժերի գլխավոր շտաբի պետ, գեներալ-գնդապետ Միխայիլ Կոլեսնիկովին պաշտոնապես դիմեց գրությամբ, որտեղ շարադրվում են գործի բոլոր հանգամանքները:

Միաժամանակ, բազմաթիվ վերլուծողների կարծիքով, ՌԴ վարչապետ Վ. Չեռնոմիրդինի, նրա տեղակալներ Օ. Սոսկովեցի եւ Ա.Զավերյուխայի վերջերս արված հավաստիացումներն այն մասին, թե կառավարությունը մտադիր է անհրաժեշտ ճշգրտումներ մտցնել բարեփոխումների ուղղվածության մեջ, մասնավորապես ագրոարդյունաբերական համալիրին, ռազմարդյունաբերական համալիրին եւ վառելիքաէներգետիկ համալիրին ունենցած այսպես կոչված պարտքերը մարելու ճանապարհով, ինչը բյուջեից մոտ 100 տրիլիոն ռուբլու վճարումներ կպահանջի: Եղած տեղեկությունների համաձայն, Ռուսաստանի Կենտրոնական բանկը արդեն իր տրամադրության տակ ունի նախկինում պատվիրված 10 տրիլիոն ռուբլու էմիսիան, որպես առաջին վճարում նշված պարտքի մարման հաշվին: Այս գումարը գերազանցում է ներկայումս Ռուսաստանի դրամաշրջանառության մեջ գոյություն ունեցող դրամական կանխիկ գումարը: Մասնագետները համամիտ են իրենց գնահատականներում՝ գտնելով, որ թաքնված սուբսիդիաները մոտ ժամանակներս կարող են վճանել այդ համալիրներին դրամաֆինանսական համեմատաբար կարճատեւ կայունությանը, առաջ բերել արժեզրկման նոր ալիք եւ իջեցնել դոլարի նկատմամբ ռուբլու փոխարկային արժեքը, ապրիլի սկզբին մոտավորապես մինչեւ 3 հազ. ռուբլի մեկ դոլարի դիմաց:

Այս կապակցությամբ վերջնական գնահատականները կարելի է տալ միայն Ռուսաստանի նախագահի խորհրդարանին տրվելիք տարեկան ուղերձից հետո, որը նախատեսված է փետրվարի 24-ին: Մինչ այդ փոխարկման արժեքի սպասողական միտումը, ըստ երեւույթին, կպահպանվի:

Մասնագետների կարծիքով, այն հանգամանքը Հայաստանում կուժեղացնի արժեզրկման սպասելիքները եւ տարադրամի շուկաներում ԱՄՆ դոլարի եւ ռուսաստանյան ռուբլու նկատմամբ դրամի փոխարժեքի անկման լրացուցիչ արտածին գործոն կդառնա:

ԹՈՒՐՔԻԱ-ԱՋԱՐԻԱ

Մերձենում են կապերը

Վերջին ժամանակներս կարգավորվում են Աջարիայի եւ Թուրքիայի երկկողմ կապերը: Շեւարդնաձեի եւ Աջարիայի ղեկավար Ա. Աբաշիձեի Թուրքիա կատարած այցերը ենթադրում էին ոչ միայն Վրաստանի ու Թուրքիայի բանակցություններ, այլեւ այդ կապակցությամբ Աջարիայի ու Թուրքիայի փոխհարաբերությունների կոնկրետացում:

Այսպես, Աբաշիձեի Թուրքիա կատարած այցի ժամանակ Աջարիայի եւ թուրքական «Տելետաշ» հեռահաղորդակցական ֆիրմայի կնքած երկկողմ համաձայնագրի հիման վրա Բաթում քաղաքում կկառուցվի 1000 համարանոց նոր միջքաղաքային հեռախոսակայան: Արդեն ավարտվում է հեռախոսացանցի վերակառուցման առաջին փուլը:

Բաթումում եւ Քոբուլեթում կկառուցվեն 2000 համարանոց հեռախոսակայաններ: Ռադիոռելեային գիծ պետք է անկացվի Լանչխութիով, Փոթիով եւ Քութայիսով:

Աջարիային օգնելու նման «անկեղծ ցանկությունը» Թուրքիան դրսեւորում է, իհարկե, ոչ պատահաբար: Աջարիան սահմանակից է Թուրքիային եւ վերջինիս համար ծեռնտու է ունենալ հուսալի եւ անվտանգ սահմանակից: Նաեւ չպետք է մոռանալ, որ «մեսխեթցի թուրքերի» հարցը մնում է բաց: Եւ այդ հարցը գտնվում է երկարատեւ քննարկման փուլում: Ամենակարեւորն այն է, որ Վրաստանի եւ Թուրքիայի սահմանը, ըստ Ռուսաստանի հետ պայմանավորվածության, պաշտպանում են ռուսաստանցի սահմանապահները: Այսպես թե այնպես Թուրքիան կուզենար Վրաստանի հետ իր սահմանի այդ շրջանում ունենալ բարյացակամ պետական կազմավորում, ինչպիսին է Աջարիան:

ՏԱԿԻՐԺ

Ներումը կվերաբերի դատապարտվածների աննշան մասին

ՄՈՍԿՎԱ, 25 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ: Ազատազրկման վայրերից ազատ կարձակվի դատապարտյալների աննշան մասը՝ ուղղիչ աշխատանքային գաղութներում եւ քննչական մեկուսարաններում գտնվող ավելի քան 800 հազ. անձանցից մոտ 20 հազարը: Այդ մասին հայտարարեց Ռուսաստանի ՆԳՆ պատիժների իրագործման գլխավոր վարչության պետի առաջին տեղակալ, ներքին ծառայության գեներալ-մայոր Վալերի Օրլովը: Կազատվեն հիմնականում զառամյալ մարդիկ, որոնց պարզապես անմարդկային է ազատազրկման վայրերում պահելը, հաշմանդամները, անչափահասները, ինչպես նաեւ նրանք, ովքեր առաջին անգամ անզգուշաբար հանցանք են գործել, կամ հասարակական մեծ վտանգ չեն ներկայացնում:

Կատաղած առնետները հարձակվում են մարդկանց վրա

ԲԱՌՆԱՈՒԼ, 25 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ալթայի երկրամասում ստեղծվել է արտակարգ իրավիճակ. բնակիչներին սպառնում է կատաղության համաճարակ: Ամեն օր երկրամասի բուժհիմնարկներ է դիմում կատաղած կենդանիների հարձակմանը ենթարկված 4-5 մարդ: Համաճարակի առանձնակի վտանգն այն է, որ բացի վարակի սովորական տարածողներից՝ շներից ու կատուներից, երկրամասում հայտնվել են կատաղած առնետներ, որոնք հարձակվում են մարդկանց վրա: Առ այսօր, Ալթայում արձանագրվել է կատաղած կենդանիների կողմից մարդկանց կծելու 5394 դեպք:

«Ազերբայջան ինտերնեշնլը» կադրում են աշխարհի 28 երկրներում եւ ԱՄՆ-ի 43 նահանգներում: Մի՞թե

ԲԱՔՈՒ, 25 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Դա միակ միջազգային հանդեսն է ոչ միայն ԱՄՆ-ում, այլեւ ամբողջ արտասահմանում, որ նվիրված է Ադրբեջանին: Բաքվում ստացվել է հանդեսի 4-րդ՝ հունվարյան թողարկումը, որն ամբողջությամբ նվիրված է գաղթականներին: Հաջորդ համարն ամբողջովին նվիրվելու է ադրբեջանական ժողովրդի կենցաղին եւ ավանդույթներին: ■

ՇՐՋԱՆ

Հելսինկիի քաղաքացիական համաժողովի արտահերթ նստաշրջանը

ՊՐԱՀԱ, 25 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՄՆԱՐՔ: Այսօր Չեխիայի մայրաքաղաքում աշխատանքն սկսեց Հելսինկիի քաղաքացիական համաժողովի արտահերթ նստաշրջանը: Ինչպես հաղորդեց ԼՂՀ-ի ներկայացուցիչը՝ Լեռնային Ղարաբաղի «Հելսինկիի նախաձեռնություն-92» կոմիտեի փոխնախագահ Կարեն Օհանջանյանը, համաժողովի մասնակիցները մտադիր են քննարկել աշխարհի տարբեր անկյուններում, այդ թվում եւ անդրկովկասյան տարածաշրջանում շարունակվող բախումների, կացությունների հիմնախնդիրները:

Նախատեսվում է, որ նստաշրջանը կքննարկի նաեւ Անդրկովկասում Հելսինկիի քաղաքացիական համաժողովի տարածաշրջանային պաշտոնավայր ստեղծելու, այն համակարգիչներով զինելու հնարավորությունների հարցը: Դա թույլ կտա անմիջական կապեր հաստատել համաժողովի Հայաստանի, Ադրբեջանի, Վրաստանի եւ Լեռնային Ղարաբաղի ազգային կոմիտեների միջեւ, զգալիորեն կլավացնի այդ կազմակերպության Պրահայում գտնվող կենտրոնակայանի հետ դրանց կապը:

Վրաստանում էլեկտրամատակարարումը վատացել է

ԹԲԻԼԻՍԻ, 25 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՄՆԱՐՔ: Վրաստանում խիստ վատացել է էլեկտրամատակարարումը: Փոխվարչապետ Զուրաբ Քերվալիշվիլու ստորագրած գրաֆիկի համաձայն Թբիլիսիի էլեկտրական սալօջախներով հանդերձավորված միկրոշրջանների հոսանք տրվելու է օրական 3 անգամ 2-ական ժամ: Բայց իրականում այդ շրջանների բնակիչներն ունենում են լավագույն դեպքում օրական մեկ ժամ: Ավելին, էլեկտրաէներգիայի բացակայության պատճառով չեն գործում պոմպակայանները, եւ արդեն հինգերորդ օրն է, ինչ խմելու ջուր չեն ստանում Թբիլիսիի Վակեսաբուրթալոյի, Վարկեթիլի շրջանները եւ երրորդ զանգվածը:

Մինչ այդ, մինչեւ մարտի 20-ը երկարաձգվել էր արտակարգ դրությունը Արեւմտյան Վրաստանի 15 շրջաններում: Այս որոշումն ընդունեց այսօր Վրաստանի խորհրդարանը: Վրաստանի պետության ղեկավար Էդուարդ Շեւարդնաձեն նշեց, որ արտակարգ դրության երկարաձգումը պայմանավորված է «առօրյա երեւույթ դարձած տնտեսական ճնգաժամի դեմ պայքարելու անհրաժեշտությամբ»: ■

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

ԱՄՆ-ի դեսպանատունը ընդունում է դիմումներ նամակների բաժնում աշխատելու համար

Դիմորդներից պահանջվում է

- համակարգչային լավ գիտելիքներ
- գերազանց տիրապետել անգլերեն լեզվին (գրավոր, բանավոր)
- ունենալ համակարգիչների տեխնիկական կառուցվածքի մասին գիտելիքներ, մանր վերանորոգման աշխատանքներ կատարելու համար
- ցանկալի է համակարգչի հետեւյալ ծրագրերի հետ աշխատելու ունակությունը Dos, Word perfect, micro soft word, micro soft excel, lotus 1, 2, 3
- Ֆիզիկական հնարավորություն 25 կգ արկղերի տեղափոխման եւ բարձրացման համար:

Դիմորդները պետք է ներկայանան ԱՄՆ-ի դեսպանատուն մինչեւ մարտի 2-ը, ժամը 17.00:

ԱԶԳ

հրատապ

Զրուցակցիս կենսագրության ամենաուշագրավ փաստը թերեւս այն է, որ նա ոչ ավել, ոչ պակաս 31 տարի աշխատել է ԽՄԿԿ ապարատում: Ես չգիտեմ, նա կարո՞ղ է հավակնել Գինեսի ռեկորդի թե ոչ, բայց փաստը մնում է փաստ, որ շատ մարդիկ չեն «երկարակյաց» եղել խորհրդային կոմունիստների միջնաբերդում: Լեոն Արշակի Օնիկով: Ինչպես տեսնում եք, ազգությամբ հայ է, ծնվել է Վրաստանում, որպես անհատականություն ձեւավորվել Ռուսաստանում: Ինչպես ինքն է ասում, կուսակցության պատմությունը սերտել է ոչ թե դասագրքերով, այլ տեսածով ու ապրածով: Եվ արդեն դրանով իսկ նա դառնում է հետաքրքիր զրուցակից:

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Դիվանագիտությունը մեծ զենք պիտի լինի հայերիս ձեռքին

ՌՈՒԲԵՆ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆ

– Պրն. Օնիկով, դուք հաճախ եք հանդես գալիս մամուլում, եւ «պրոֆեսիոնալ» կոմունիստի ձեր նյութերում նկատվում է երկու իրարամերժ միտում. մի կողմից բավականին անկողմնակալորեն, ես կասեի անողոքությամբ մերկացնում եք կոմունիզմի էությունը, մյուս կողմից էլ առկա է կարոտը անցած ժամանակների հանդեպ: Ես իրավացի՞ եմ:

– Անշուշտ: Տարիների փորձն ինձ հնարավորություն է տալիս խորքից բացահայտել կոմունիստական իրողության այս կամ այն կողմերը, եւ անկարելի է, որ ես այն ներկայացնեմ միայն սեւ գույներով, թեեւ այդպիսիք քիչ չեն դրանում: Միաժամանակ ԽՍՀՄ-ի եւ կուսակցության փլուզումն ինձ համար անձնական ողբերգություն էր: Ինչու՞: Քսաներորդ դարի պատմությունը ցույց է տալիս, որ առանց կուսակցության տեղի չի ունեցել ոչ մի խոշոր պատմական իրադարձություն: Գորբաչովն էլ ուներ իր կուսակցությունը՝ 19 միլիոն հնազանդ մարդ, գերհզոր ապարատ, որը լծում էր բոլոր հարցերը, բնավ էլ հաշվի չնստելով ներքին օղակի հետ: Երբ Գորբաչովը հայտարարեց վերակառուցման մասին, ողջ ապարատը պաշտպանեց նրան. բոլորը զզվել էին ծերակույտից, մեռած կյանքից: Պետք էր վերակառուցել ապարատը, փոխել նորմատիվները, եւ հենվելով կուսակցության ակտիվ ու գիտակից մասի վրա, իրականացնել հիրավի վիթխարի մտահղացումը:

– Ուզում եք ասել, որ դուք հնարավոր էիք համարում կոմունիստական կուսակցության բարենորոգումը, ասենք, թեկուզ սոցիալ-դեմոկրատիայի ուղղությամբ:

– Այո, ես գտնում եմ, որ դա հնարավոր էր անել: Բայց դժբախտությունն այն է, որ Գորբաչովը չուներ այդ բարենորոգման համադրույթը: Նա նավարկության դուրս եկավ, չունենալով կողմնացույց եւ քարտեզ: Եվ երբ դու նավապետ չես, ապա չես կարող դիմակայել փոթորկին:

– Բայց արդյոք հնարավո՞ր էր փոխել Լիգաչովի նման ուղղափառ կոմունիստին:

– Իսկ ինչու՞ ոչ: Կոնկրետ ինչ վերաբերում է Լիգաչովին, ապա կարող եմ ասել, որ նա շատ ազնիվ մարդ է, եւ նրա նման մարդիկ քիչ չէին կուսակցության մեջ: Իսկ կուսակցության ղեկավարի անսահմանափակ իշխանության, նրա մեծ հեղինակության ու գործունեության համադրույթի առկայության դեպքում այդ մարդիկ կհետեւեին նրան: Ես դրանում բնավ չեմ կասկածում: Ավա՜ղ, Գորբաչովից չստացվեց պահանջվող տեսական այրը:

– Պրն. Օնիկով, լրագրողները, հանդիպելով Գորբաչովին մոտիկից առնչված մարդկանց հետ, անխտիր նրանց նույն հարցն են տալիս՝ ի՞նչ մարդ է Գորբաչովը: Ինձ թվում է, ամենատպավորիչ գնահատականը հեռուստատեսային մի հարցազրույցում տվեց Նիկոլայ Ռիժկովը. մի պահ հապաղելով, նախկին վարչապետն ասաց՝ նա քաղաքագետ է: Դու՞ք ինչ կասեք:

– Ամբողջատիրական համակարգում ղեկավարի բնավորության սուբյեկտիվ գծերը կարող են վճռական նշանակություն ձեռք բերել: Ես Գորբաչովին մոտիկից գիտեի մինչեւ նրա գլխավոր քարտուղար դառնալը: Ինքնահավան է ու անկիրթ, այն տեսակի անգետ, որ այդպես էլ չհասկացավ կուսակցության ու ապարատի դերը: Չէր լսում ուրիշների կարծիքը, ավելի ճիշտ լսում էր այն, ինչն իրեն դուր էր գալիս: Նման ծավալի քաղաքական գործիչը պետք է խիստ վճռական լինի, ուժեղ կամք ունենա, հաստատակամություն, որ նա չուներ: Այսօրվա ավերված գերտերությունը դրա ապացույցն է:

– Պրն. Օնիկով, իսկ կարելի՞ է Գորբաչովին հայասեր համարել: Նրան լավ ճանաչող շատ մարդիկ, այդ թվում նաեւ հայեր, իմ այս հարցին պատասխանել են բացասաբար:

– Ես էլ նրան հայասեր չեմ համարում: Ուրիշ բան է, որ նա հաճախ էր դառնությամբ ասում, որ հայերն իրենց փորձանքի մեջ գցեցին: Երբ հայերս անաչառ լինենք, կընդունենք, որ դրա մեջ ճշմարտություն շատ կա: Ամբողջատիրության դեմ «առաջինը» հանդես գալու մեր անխոհեմությունը բազում դժվարություններ ստեղծեց Գորբաչովի համար, հատկապես երբ նկատի ունենանք նրա վերոհիշյալ անվճռական բնավորությունը:

– Բայց Հայաստանում տարածված է այն կարծիքը, թե մեր ներկա դժբախտությունների հիմնական մեղավորը Գորբաչովն է:

– Գիտեք ինչ, եկեք ուրիշներին մեղադրելուց առաջ մեզ մեղադրենք: Հայաստանում եւ Վրաստանում իրենց ժողովուրդներին արջի ծառայություն մատուցեց տեղի մտավորականությունը: Այդ մարդիկ զուրկ էին տեսական մտածողությունից, որովհետեւ չկար այդ տեսականությունը: Դրա հետ մեկտեղ դրսեւորվում էր անասելի ինքնագովություն, ամբարտավանություն, ազգային հնարավորությունների ու արժեքների չարդարացված գերագնահատում: Կարծում էին հենց դուրս եկան Ռուսաստանի «լծի տակից», դրախտի մեջ են ընկնելու:

– Այնինչ հայտնվեցին դժոխքի մեջ: Հիշում եմ, թե հանրահավաքներից մեկում քաղաքականությունից ու տնտեսությունից բոբիկ հայ գրողն ինչպես էր հավաստացնում ամբոխին, թե հայ ժողովուրդը լիուլի կապրի իր մոլիբդենով, կոնյակով կամ նույնիսկ հանքային ջրով: Բայց դառնանք այսօրվա իրադարձություններին: Վերջին ամիսներին Ռուսաստանի քաղաքական կյանքի ամենաանսպասելի իրադարձությունը Ժիրինովսկու երեւույթն է: «Իրավաբանի որդին» դիտվում էր որպես կատակերգական դեմք, իսկ այսօր նա ընդդիմության առաջնորդներից մեկն է: Ինչո՞վ եք բացատրում նրա հաջողությունը:

– Նախ դա բարեփոխումների դեմ բնակչության մերժողական պատասխանն էր: Բայց դա չէր կարեւորը: Կարճ ժամանակում ռուսները տիրապետող ազգից վերածվեցին խաբված ու իրավազուրկ մի ազգի: Ահա եւ Ժիրինովսկին բոլորից լավ օգտագործեց ռուսական գաղափարը՝ վերականգնել ռուսական կայսրությունը եւ ռուսներին դարձնել գերիշխող ազգ: Պոպուլիզմը հեշտությամբ է պարարտ հող գտնում հատկապես լյումպենացված խավի մեջ, որ Ռուսաստանում զգալի տոկոս է կազմում:

– Ես ուշադրությունը կենտրոնացնում եմ Ժիրինովսկու վրա ոչ պատահականորեն: Նրա աշխարհաքաղաքական համադրույթներն անմիջականորեն շոշափում են Հայաստանի շահերը: Վլադիմիր Վոլֆովիչը գերտերությունների ազդեցության ոլորտները բաժանում է հետեւյալ կերպ. ԱՄՆ-ը վերահսկում է ողջ Լատինական Ամերիկան, Եվրոպան, Հյուսիսային Աֆրիկան, Չինաստանն ու Ճապոնիան՝ Հարավարեւելյան Ասիան: Ի՞նչ է մնում Ռուսաստանին՝ հարավը: Այսինքն, Ժիրինովսկու հաղթարշավն անցնում է Հայաստանով: Ընդամենը, հազիվ թե մեզ մխիթարեն նրա հակաթուրքական տրամադրությունները: Ուզում եմ ասել, որ մենք եղել ենք, մնում ենք ու կմնանք Ռուսաստանի ազդեցության ոլորտում, անկախ այն բանից, թե ով կլինի Ռուսաստանի ղեկավարը: Բայց ամենավտանգավորն այն է, որ Ժիրինովսկու նման կառավարողը մեզ հետ չի սեթեւեթի: Ի՞նչ եք կարծում, ի՞նչ դիրքորոշում պիտի ընտրենք հայերս, հաշվի առնելով Ռուսաստանի գերիշխող դերն Անդրկովկասում:

– ԽՍՀՄ փլուզումից հետո Ռուսաստանը կրավորական դիրք էր գրավել արտաքին քաղաքականության բնագավառում. ներքին հակասություններն առաջին պլանում էին: Բայց հիմա նա արդեն ուշքի է գալիս եւ առավել որոշակիորեն է պաշտպանում իր շահերն առաջին հերթին մերձակա արտասահմանում: Կոնկրետ Անդրկովկասում ազդեցության ոլորտ են փնտրում նաեւ Իրանն ու Թուրքիան: Նման պարագայում Ռուսաստանը երբեք չի հրաժարվի նախ եւ առաջ երկու քրիստոնեական անկլավներից՝ Վրաստանից եւ Հայաստանից: Ես կարծում եմ, որ ռուսական կայսրությունը որեւէ այլ ձեւով կվերականգնվի եւ նրա կազմի մեջ կամավոր թե ստիպված, կոնֆեդերացիայի թե ֆեդերացիայի ձեւով կամ մի այլ տարբերակով առաջիններից մեկը կմտնեն Վրաստանն ու Հայաստանը: Առաջինը՝ տարածքային ամբողջականությունը, երկրորդը՝ ֆիզիկական գոյությունը պահպանելու նպատակով: Այս երկու տեսությունները պիտի հաշվել այն մտքի հետ, որ գերտերության հարցում իրենք ընտրություն չունեն: Վրաստանում տեղի ունեցող իրադարձությունները մեծ վերլուծության կարիք չեն զգում. չէ՞ս ուզում, կստիպենք: Եվ ծնկի բերեցին:

– ՌԴ նախագահի խորհրդական, մեր հայրենակից Անդրանիկ Միհրանյանը «Նեզավիսիմայա գազետայում» հրապարակված իր ծավալուն հոդվածում հարցը շատ ավելի կոնկրետ է դնում. երբ Ռուսաստանը հրաժարվի Վրաստանից ու Հայաստանից, ապա նրա սահմանները կանցնեն Ստավրոպոլի եւ Կրասնոդարի երկրամասով, որը կործանարար հետեւանքներ կունենա Ռուսաստանի համար: Միհրանյանի հաստատ համոզմունքով, Ռուսաստանը պարտավոր է վերականգնել իր դիրքերը Անդրկովկասում:

– Եվ երկու քրիստոնյա ժողովուրդները չպիտի ողբերգություն սարքեն դրանից: Վերջին հաշվով ե՞րբ են հայերն ավելի լավ ապրել. երբ գտնվել են Ռուսաստանի կազմում: Անմտություն է խոսել Ռուսաստանի կողմից որեւէ «դավաճանական» քաղաքականության մասին: Նա գործում է ոչ թե հայերի կամ վրացիների նկատմամբ մեծ սիրուց, այլ բացառապես իր ազգային շահերի տեսանկյունից:

– Քաղաքականության մեջ չկան մշտական բարեկամներ, չկան մշտական թշնամիներ, կան միայն մշտական շահեր:

– Հենց այդպես: Եվ հայերս պիտի ձգտենք, որ մեր ու Ռուսաստանի շահերը առավելագույնս համընկնեն: Անկախությունն անկախություն, բայց չպետք է մոռանալ, որ չափից դուրս տարբեր են քաշային կատեգորիաները, եւ դա չի կարելի չարաշահել:

– Կազիմիրովի հետ տեղի ունեցած միջադեպի առնչությամբ, որը մեծ անբավականություն էր առաջացրել Ռուսաստանի ղեկավար շրջաններում, ՌԴ արտգործնախարարության բավականին բարձրաստիճան մի պաշտոնյա ոչ պաշտոնական զրույցի ժամանակ, ներողություն խնդրելով կոպիտ համեմատության համար, ասաց, որ երբ առյուծն ու նապաստակը բարեկամություն են անում, ապա նապաստակը երբ չգիտե տեղը, ապա պիտի սովորի: Եվ հայ դիվանագիտությանը պատիվ չի բերում, երբ դեկտեմբերի 30-ի «Իզվեստիայի» վկայությամբ, Ելցինը Աշգաբաթում «ատամների արանքից է» խոսել Տեր-Պետրոսյանի հետ, մինչեւ որ վերջինս ներողություն չի խնդրել Կոզիրեւից:

– Բոլոր փոքր ազգերն ստիպված են կողմնորոշվել դեպի այս կամ այն գերտերությունը: Իսկ հայերս, ինչպես ասացինք, ընտրություն չունենք: Ես գտնում եմ, որ Թուրքիային, Իրանին կամ ԱՄՆ-ին հակակշիռ ընտրելու փորձերն էլ լուրջ բան չեն: Եվ Ռուսաստանի հետ մեր փոխհարաբերություններում մենք առավել քան զգույշ պիտի լինենք, մանավանդ երբ նկատի ունենանք, որ Ժիրինովսկու նմանների իշխանության գլուխ գալը չի բացառված: Դիվանագիտությունը մեծ զենք պիտի լինի հայերիս ձեռքին:

Մոսկվա

ԱՄՆ-ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Յուտայից օգնություն Իրանի միջոցով

The Christian Science Monitor թերթի փետրվարի 23-ի համարում ընդարձակ հոդված է տպագրվել ԱՄՆ-ի կենտրոնային նահանգներից Յուտայի բնակիչ մորմոն արդյունաբերողի մասին, որը փորձում է մահմեդական Իրանի ճանապարհով օգնություն ցուցաբերել բազմաչարչար առաքելական հայ ժողովրդին: Օգնությունը, որ նահանգի գլխավոր քաղաք Սոլթ Լեյկ Սիթիում գտնվող Հանցմեն քիմիական կորպորացիայի (ամենամեծը՝ ԱՄՆ-ում) հիմնադիր Ջո Հանցմենի կողմից է հովանավորվում, խոստանում է 750 տ. ուտելիք եւ այլ ապրանքներ առաքել Հայաստան՝ Իրանի տարածքով: Ծրագիրը, որ փետրվարի 14-ին Թեհրանում կանաչ ճանապարհ ստացավ, մի մասն է, այն 10 միլիոն դոլլար օժանդակության, որ պարոն Հանցմենը մտադիր է տրամադրել Հայաստանին հինգ տարիների ընթացքում:

Ըստ Վաշինգտոնի Հայաստանի դեսպանատան աշխատակից Գառնիկ Նանագուլյանի, Հանցմենը անհատական մարդասիրական օգնություն ցուցաբերողների շարքում գրավում է առաջին տեղը: Նա Հայաստանով սկսել է հետաքրքրվել ամերիկացի արդյունաբերող եւ մարդասեր Արմանդ Համմերի ազդեցության տակ, որն իրեն խորհուրդ է տվել հնարավորին չափ նպաստել 1988-ի երկրաշարժից տուժած Հայաստանին:

1989-ին նա Երեւանում բացում է ցեմենտի գործարան: Այս անգամ նա 50 հազար արկղ շաքարավազ, բրինձ, գարի, ձեթ եւ այլ պարենապրանքներ է ձեռք բերում իրանյան մի ընկերությունից եւ առաքում Հայաստան:

«Ամեն ինչ սկսվեց երկրաշարժի օրերին, մինչ այդ ես կասկածում եմ, որ որեւէ մեկը մեր ընտանիքում գիտեր Հայաստանի կամ հայերի մասին», ասում է Պիտեր Հանցմենը, Ջոյի ավագ որդին եւ ընկերության փոխնախագահը: Հանցմեն քիմիական գործարանն առեւտրական կապերի մեջ է աշխարհի 31 երկրների, այդ թվում նաեւ Ուկրաինայի եւ Ռուսաստանի հետ, որտեղ Աերոֆլոտի հետ համատեղ ձեռնարկություն է հիմնել:

Իրանի հետ համագործակցության մասին պարոն Հանցմենը դրականորեն է արտահայտվում, ասելով որ «Շիա իրանցիներն ու մորմոն ամերիկացիները հիանալիորեն են հասկանում միմյանց»:

Ամերիկացի բժիշկները եկել են օգնելու

Ամերիկյան կամավոր բժշկական թիմը (AVMT), որը հիմնավորվել է 1986 թ. Հայաստան է ուղարկել 14 բժիշկների մի խումբ: Նրանք բոլորն էլ եկել են իրենց հաշվին, բերել են հանգանակված եւ նվիրատվությունների միջոցով գնված բժշկական սարքավորումներ: Բացառությամբ մեկի, բոլորը Արիզոնա նահանգից են, եւ ունեն պրոֆեսիոնալ բժշկական կրթություն եւ փորձառություն: Փետրվարի 25-ից մարտի 3-ը առողջապահության նախարարության միջնորդությամբ նրանք Երեւանի մի շարք հիվանդանոցներում հայ բժիշկների հետ ձեռք-ձեռքի տված կաշխատեն: Նրանք կաշխատեն մանկաբուժության, գինեկոլոգիայի, պլաստիկ վիրաբուժության բնագավառներում: Ինչպես նշեց դոկտոր Լեւոն Ասատուրյանը, որն այդ խմբի երկու հայ բժիշկներից մեկն է, դեռ վաղուց մտադրվել էր գալ Հայաստան: Բայց երբ անցած տարի Հայաստանից վերադարձավ սենատոր պրն. Մըրֆեյը, նա նույնպես կոչ արեց օգնել Հայաստանին: եւ այդպես խումբը կազմավորվեց: AVMT կազմակերպության 4000 անդամներից 14-ը որոշեցին գալ Հայաստան: Ի դեպ, այդ կազմակերպության նախագահը պրն. Մըրֆեյի տիկինն է, որը նույնպես պետք է ժամաներ Հայաստան, բայց Փարիզից հետ վերադարձավ՝ ընտանեկան հանգամանքների բերումով:

Այն հարցին, թե արդյոք բժիշկները չե՞ն նախապատրաստվում մեկնել Ղարաբաղ, նրանք միաբերան պատասխանեցին. «Չենք կարող ասել երբե՛ք, բայց առայժմ՝ ոչ»: Նրանցից մեկը նշեց, թե իրենք քաղաքական կազմակերպություն չեն, բայց եթե Երեւանի հիվանդանոցներում հիվանդ ղարաբաղցիներ լինեն, իրենք կբուժեն»:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ միջազգային

ԱՄՆ

Մեծ նախագահները աղքատության մեջ են մեռնում

Մոնթիսելլոյում (Վիրջինիա նահանգ) բարձր բլուրի վրա կանգնած է Թոմաս Ջեֆերսոնի դաստակերտը, իսկ շուրջը հազվագյուտ ծառերով և ծաղիկներով մի հիանալի պարտեզ է: Մի քիչ հեռու գտնվում է Ջեֆերսոնի գերեզմանը, գրանիտե տախտակին գրված է, որ Ջեֆերսոնը՝ ամերիկյան անկախության և Վիրջինիայում կրոնական ազատության սահմանման մասին կարգավիճակի հեղինակը, ինչպես նաև Վիրջինիայի համալսարանի հիմնադիրը, սակայն չեն հիշատակվում նրա զբաղեցրած պաշտոնները՝ նահանգապետ, կոնգրեսական, դեսպան, պետական քարտուղար, փոխնախագահ և վերջապես նախագահ, քանի որ այդ պաշտոնում նա ծառայեց երկու ժամկետ՝ ութ տարի:

Ջեֆերսոնի նախագահությունը լիովին հաջող էր: «Ես խորապես բավարարված եմ, որ իմ վարչակազմի ժամանակ չթափվեց և ոչ մի կաթիլ արյուն պատերազմի բով կամ օրենքի հիման վրա», ասում էր Ջեֆերսոնը 1818 թվականին: Չնայած պատերազմների բացակայությանը, Ջեֆերսոնին հաջողվեց երկու անգամ ավելացնել Միացյալ Նահանգների տարածքը, 15 մլն դոլլարով Նապոլեոնից գնելով Լուիզիանան՝ Արևմտյան Եվրոպայի չափով մի շրջան, որը հետագայում բաժանվեց 13 նահանգի:

Ջեֆերսոնն ուներ արժեքների իր սանդղակը, և նրանում օրենքի և լուսավորչի գործունեությունն զգալիորեն բարձր էր դասված, քան նախագահի գործադիր իշխանությունը: Կասակով, թե լրջորեն, Ջեֆերսոնը պնդում էր, որ ավելի մեծ հաճույք զգաց, դառնալով ամերիկյան փիլիսոփայական ընկերության նախագահ, քան Միացյալ Նահանգների նախագահ:

Մասնագիտական հետաքրքրությունների մտահորիզոնով Ջեֆերսոնը հազվագյուտ մարդ էր, որին կարելի էր համեմատել Լեոնարդո դա Վինչիի հետ՝ մաթեմատիկոս, տեղանագիր, ճարտարապետ, այգեպան, ֆերմեր, փաստաբան, հնէաբան, ջութակահար, փիլիսոփա, գյուտարար:

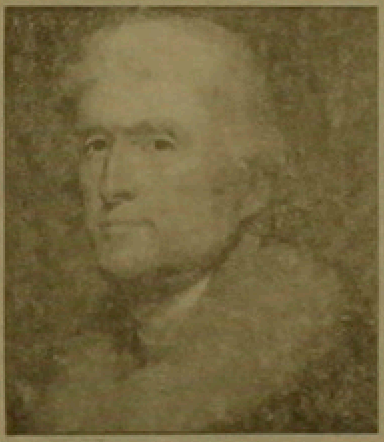

Ջեֆերսոնը նաև ամերիկյան մոնետար համակարգի և կրթության համակարգի ստեղծողն էր, հիմնել էր դեմոկրատական կուսակցությունը և գծագրել ազգային մայրաքաղաքի հատակագիծը, հնարել մեքենաներ և երաժշտական գործիքներ, գիտական նյութեր էր հավաքում կենդանաբանության և երկրաբանության բնագավառից և հորինել դասական տակտաս պոեզիայի մասին:

Զարմանալի չէ, որ այդ մարդու մասին հրատարակվել են բազմաթիվ գրքեր, թե կենսագրական, թե գեղարվեստական: Նրանց թվում է Ջեֆերսոնի կապը իր ստրկուհու հետ պատմող «Սալի Հեմինգս» վեպը:

Հանելուկային է պատմությունը Մոնթիսելլոյում Ջեֆերսոնի այսպես կոչված հարեմի, և մասնավորապես դեռատի ստրկուհու հետ իր հարաբերությունների մասին, որից նա ունեցել էր երեխաներ:

Ջեֆերսոնի կյանքի վերջում Մոնթիսելլոյի նրա կալվածքը բերում էր միայն վնասներ: Այնպես որ Ջեֆերսոնը մեռնում էր մեծ պարտքերով և նույնիսկ իր կտակում չկարողացավ ազատություն տալ իր ստրուկներին, որը այն ժամանակ ընդունված էր ազատականորեն տրամադրված ստրկատերերի կողմից:

Ժամանակակիցների համար դա տարօրինակ է հնչում: Մեծ Ջեֆերսոնն ստրկատեր էր և ինտիմ հարաբերության մեջ էր անչափահաս ստրկուհու հետ: Ավելին, թեպետ նա պնդում էր, որ բոլոր մարդիկ ի ծնե ազատ են, նա ինքը ստրուկների վերաբերյալ գրում էր, որպես ոչ լիարժեքավորների մասին, խորհուրդ էր տալիս նրանց հետ վարվել ինչպես երեխաների հետ, իսկ ազատություն տալ աստիճանաբար և զգուշությամբ: Այժմյան տեսակետից Ջեֆերսոնը, իհարկե, ռասիստ էր, այնպես, ինչպես, ասենք Պերիկլեսը, Արիստոտելը և Պլատոնը: Սակայն հնարավո՞ր է արդյոք մարդուն կտրել իր ժամանակից, նրան դիտել ժամանակաշրջանի մտածողությունից դուրս:

«ԷՅՐ-ԴԵՅՑԵՍ»

ՏԱՐԱԾՔ

Հունիսին Թել-Ավիվում կանցկացվի զբոսաշրջության տոնավաճառ

ԹԵԼ ԱՎԻՎ, 21 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԲԻԶՆԵՍ ՏԱՍՍ ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ընթացիկ տարվա հունիսի 13-16-ը առաջին անգամ Թել Ավիվում կանցկացվի զբոսաշրջության միջազգային տոնավաճառ: Տեղի «Գլոբս» տնտեսական լրագրի հաղորդման համաձայն, տոնավաճառին մասնակցել են ծրագրում աշխարհի տարբեր երկրների շուրջ 400 զբոսաշրջային գործակալություններ, այդ թվում նաև, այն երկրներից, որոնք Իսրայելի կողմից չէին դիտվում որպես համապատասխան սպասարկումների իրացման շուկա:

Տոնավաճառի հիմնական թեման «Զբոսաշրջության միջազգային միջերկրածովյան շուկան» է: «Տարածքային զբոսաշրջության» համադրույթը լույս աշխարհ եկավ մերձավորարևելյան հաշտության բանակցությունների շնորհիվ, նշել է թերթը: Նրա մշակման սկիզբը դրվեց Իսրայելի, Եգիպտոսի, Թուրքիայի, Հունաստանի և Կիպրոսի զբոսաշրջության նախարարների վերջերս կայացած հանդիպման ժամանակ: Այդ երկրները, ինչպես նաև Մալթան, առաջիկա տոնավաճառում կբացեն իրենց ազգային տաղավարները: Այդ մասնակիցները, ի դեմս տոնավաճառի, տեսնում են ոչ այնքան «փոխադարձ զբոսաշրջությունը» զարգացնելու, որքան երրորդ երկրներից զբոսաշրջիկներ հրավիրելու համար: Իսրայելական կողմից տոնավաճառին կմասնակցեն զբոսաշրջության շուրջ 200 գործակալներ: Իրենց ծառայությունները կներկայացնեն ավիաընկերություններ, հյուրանոցատերեր, ինքնաշարժերի վարձույթի ֆիրմաներ, զբոսաշրջության ընկերակցություններ:

Փորձելով հաղթահարել տարաձայնությունները

ՓԱՐԻԶ, 25 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ: Պաղեստինա-իսրայելական հիմնախնդրի կարգավորման տնտեսական հարցերն են գտնվում ամբողջ շաբաթվա ընթացքում Ֆրանսիայի մայրաքաղաքում երկու կողմերի պատվիրակությունների միջև անցկացվող բանակցությունների ուշադրության կենտրոնում: Դրանք, դեռ հազիվ սկսված, բախվեցին լուրջ դժվարությունների, ինչը հանգեցրեց այն բանին, որ աշխատանքային խմբերի նիստերը դադարեցվեցին: Չորեքշաբթվանից Իսրայելի ֆինանսների նախարարը և Պաղեստինի ազատագրման կազմակերպության տնտեսական դեպարտամենտի ղեկավարը եռանդուն բանակցություններ են վարում, փորձելով հաղթահարել առևտրական ու մաքսային խնդիրներին վերաբերող տարաձայնությունները:

Ֆրանսիան պետք է միջուկային փորձարկումներ կատարի

ՓԱՐԻԶ, 24 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ֆրանսիան չպետք է «անվերջ» երկարաձգի միջուկային փորձարկումների սառեցումը, այդ միջոցառման արդարացիությունը խիստ վիճելի է և դա կարող է ռազմավարականապես վտանգավոր լինել: Այդ մասին հայտարարեց Ֆրանսիայի պաշտպանության նախարար Ֆրանսուա Լեոտարը, Փարիզում ելույթ ունենալով մամլո ասուլիսում, որի ընթացքում լրագրողներին ներկայացվեց պաշտպանության հարցերի «սպիտակ գիրքը»: Միջուկային զսպման դոկտրինան եղել և մնում է Ֆրանսիայի ազգային ռազմավարության հիմնարար սկզբունքը: Ուստի չպետք է հարց ծագի, թե պե՞տք է արդյոք միջուկային զենքի փորձարկումներ: Միակ հարցն այն է, թե երբ հնարավոր կլինի այդ անել: Լեոտարը խոստովանեց, որ միջուկային զինանոցի կատարելագործման առավել հեռանկարային ուղին ոչ թե բուն պայթեցումներն են, այլ դրանց նմանակումը: Սակայն համապատասխան տեխնոլոգիան առայժմ մշակման փուլում է և նախքան դրա ավարտուն տեսք ստանալը Ֆրանսիան պետք է պայթեցումների շարք անցկացնի:

ՓՈՐՁ

Ապագան արևային էներգիայինն է

Այսպես են մտածում բոլոր մասնագետները աշխարհի բոլոր երկրներում, հատկապես երբ էներգետիկ ճգնաժամն սկսում է ուղղակիորեն ազդել կյանքի բնականոն ընթացքի վրա: Նույն կարծիքին են նաև մեզ մոտ. չէ՞ որ էներգետիկ ճգնաժամն արդեն ոչ թե ազդում, այլ պայմանավորում է մեր կենսակերպը: Սակայն այս ուղղությամբ միայն մտածելը, ինչպես ասում են, դեռ քիչ է: Պետք է գործել, ինչպես անում են, ասենք, Գերմանիայում:

Արևն այս երկրին պարգևում է տարեկան 250 միլիոն կիլովատ/ժամ էներգիա, որից գերմանացիները դարձյալ քիչ են օգտվում: Ուստի գնալով ավելանում են այնպիսի տներ կառուցելու փորձերը, որոնց համար սովորական լույսն օգտագործվում է որպես հումք և էներգիայի աղբյուր: Այստեղ ևս սակավին շատ չեն այն ճարտարապետները, ովքեր իրենց նախագծերում հաշվի են առնում արևն ու եղանակային մյուս պայմանները: Բայց նրանք բարեբախտաբար կան և նրանց թիվն օրեցօր աճում է: Արդյունքում ստեղծվում են ընդունված նորմերից տարբերվող և մարդկային երևակայության նոր պտուղներ ստացող շինություններ ու կառույցներ:

Ամենահետաքրքիր և ապագային միտված տներից մեկը գտնվում է Գերմանիայի հարավում, Ֆրայբուրգում: Անցած աշնանն անջատվեց վերջին թելը, որով այն կապվում էր էլեկտրահաղորդման գծերի հետ: Սա նշանակում է, որ այնտեղ բնակվող ընտանիքն [illegible] կենսապահովման համար պիտի օգտագործի միմիայն արևային էներգիան: Ճարտարապետական այս հրաշքը մտահղացել և իրագործել են Ֆրայբուրգի Արևային էներգահամակարգերի ինստիտուտի աշխատակիցները պրոֆեսոր Ադոլֆ Գոեցբերգերի ղեկավարությամբ: Ապակեպատ տունն այլևս կարիքը չունի ոչ էլեկտրական, ոչ էլ գազօջախների և մթնոլորտ չի արտանետում ոչ մի տեսակի գազ:

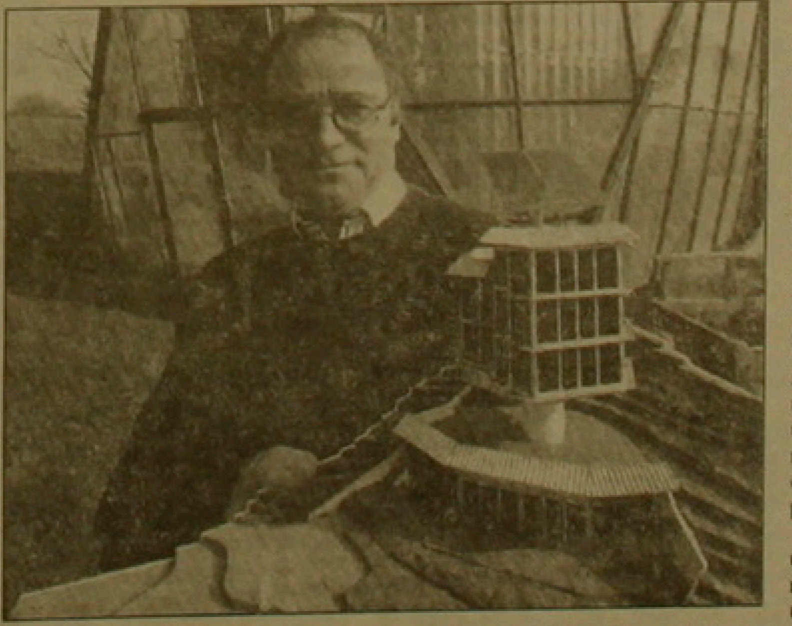

Տունը նախագծելիս հաշվի է առնվել բևեռային սպիտակ արջերի կենսահամակարգը: Նրանց ճերմակ մազածածկույթը պաշտպանում է ցրտից՝ միաժամանակ առատորեն բաց թողնելով լույսը, որով ջերմանում է մարմինը: Նմանապես հաշվարկներով է օժտված մեղվաբջիջների ձև ունեցող արհեստական այն ջերմամեկուսիչ նյութը, որն ամրացվում է արտաքին պատերին: Լույսն անարգել թափանցում է մինչև սև գույնով ներկված քարե պատերը, որոնք կլանելով այդ լույսը տաքանում են և ջերմությունը հաղորդում ներքին սենյակներին: Բնական ջեռուցման համար անհրաժեշտ լույսի պակասության դեպքում օգնության է հասնում ջրածնի այն պաշարը, որն արտադրվում է ողջ տարվա ընթացքում տանիքին տեղակայված էլեկտրոլիզի սարքի միջոցով: Դրա գործունեությունը ապահովվում են 36 քմ մակերեսով արևային այն կոլեկտորները, որոնք լույսն անմիջականորեն վերածում են էներգահոսանքի: Արևից ստացված էներգիայի ավելցուկը հավաքվում է բազմաթիվ մարտկոցներում, որոնցից կարելի է հետագայում օգտվել ամենատարբեր գործողություններ կատարելիս: Բացի դրանից նկուղում զետեղված է 1000 լիտր տարողությամբ տաք ջրի պահեստարան, որը դարձյալ ջեռուցվում է արևի ճառագայթներից:

Հետաքրքիր է մտածված նաև թարմ օդի ներհոսքը բնակարան: Այն մատակարարվում է հատուկ այդ նպատակով անցկացված խողովակաշարով, որը գտնվում է հողի տակ և ձմռան ամիսներին նույնիսկ մինչև բնակարան հասնելը տաքանում է մինչև 8 աստիճան: 100 քմ տարածություն ունեցող այս տանը ամեն ինչ հաշվարկված է մինչև վերջին մանրամասնը: Նմանօրինակ տներն այսօր արժեն 1,6 մլն գերմանական մարկ, որն, ինչ խոսք, բավականաչափ թանկ է մեկ ընտանիքի համար: Սակայն հետագայում, երբ հիշյալ տան ջերմամեկուսիչ շերտերն ու մյուս անհրաժեշտ բաղադրամասերը արտադրվեն արդյունաբերական եղանակով, դրանք անտարակույս կէժանանան՝ մատչելի դառնալով բոլոր ցանկացողների համար:

Տունն այս միակը չէ իր տեսակի մեջ: Ուշագրավ է նաև ճարտարապետ Ռոլֆ Դիշի պատրաստած անսովոր տունը, որը դարձյալ գտնվում է Ֆրայբուրգում: Արտաքին տեսքով այն ծառ է հիշեցնում և հենվում է պտտվող բնի վրա: Տանիքին տեղակայված արևգալվանային հավաքիչները պտտվում են արևին համընթաց: Դրանք լույսն անմիջականորեն վերածում են էներգահոսանքի, որի միջոցով աշխատող էլեկտրոլիզային սարքը այն բաժանում է ջրածնի և թթվածնի: Ջրածինն օգտագործվում է տունը ջեռուցելու և խոհանոցի կարիքների համար: Այն հիմնականում ապակեպատ է և հնարավորին չափ ուղղված դեպի լույսը: Գիշերային սաստիկ ցրտերի ժամանակ ստվերում գտնվող կողմը կարող է ծածկվել պաշտպանիչ վահանով: Ռոլֆ Դիշը ձգտում է ապացուցել, որ նման տների ջեռուցման համար տարեկան հաշվարկով անհրաժեշտ է ոչ ավելի, քան 20 կվտ/ժամ:

Պտտվող տան գաղափարը երկար ժամանակ հանգիստ չէր տալիս նաև ճարտարապետ Տեոդ Տերհորստին: Նրա առջև էր արևածաղկի օրինակը, որն իր դեղին «գլխիկը» պտտեցնում է արևի ուղղությամբ: Ինչու՞ չօգտագործել այս հանգամանքը: Այսպես ծնվեց նրա բրգաձև տունը: Չնայած իր 180 տ քաշին, այն ինը ժամը մեկ պտտվում է 180 աստիճանով՝ գիշերը վերադառնալով իր ելման կետ: Տանիքի յուրաքանչյուր 12 քմ մակերեսով արեգակնային կուտակիչ հավաքում է միջինը 1,5 կվտ/ժամ էներգահոսանք, որից միայն 1,3 տոկոսն է օգտագործվում տունը պտտեցնող շարժիչի կողմից:

Գերմանիայի Մյոգլինգեն քաղաքում վերջերս շահագործման հանձնված երիտասարդական կենտրոնի շենքը ևս կառուցված է համանման սկզբունքով: Շինարարական հիմնական նյութը մետաղյա թեթև կոնստրուկցիաներն են, որոնք ամենավերևում կազմում են 30 մ տրամագծով մի գմբեթ: Ողջ կառույցն իր ուրվագծով հիշեցնում է վայրէջք կատարած «թռչող ափսե», իսկ ապակեպատ գմբեթը՝ «արևային աչք»: Վերջինիս միջոցով արևի ճառագայթները թափանցում են 450 քմ մակերեսով դահլիճ: Արևային այս տաճարն իր յուրօրինակ կառուցվածքով և ճարտարապետական հնարամիտ լուծումների շնորհիվ դարձել է երիտասարդության սիրելի վայրը գերմանական այս քաղաքում:

Պատրաստեց
ԼԵՎՈՆ ԼԱՆԻԿՅԱՆԸ

digitised by A.R.A.R.@

ՄՇԱԿՈՒՅԹ

Շատ տարիների ընթացքում փարիզյան բարձրաձև հասարակությանը բորբոքում էին Սեն-Լորանի հիվանդությունների եւ հակումների մասին տխուր պատմությունները: Սակայն անցյալ տարի այդ լուրերը հանդարտվեցին. Սեն-Լորանը դադարեց խմել, ծխում է եւ այժմ առողջ տեսք ունի:

Յուրահատուկ այդ երկրում այդպիսի առնչություններով մարդը

չէր նրան այնտեղից չհաներ Պիեր Բերժեն, որը վաճառում էր արվեստի առարկաներ:

Բերժեն «Դիոր» ֆիրմային նրան ներկայացրեց, որը Սեն-Լորանին փոխարինեց մի այլ դիզայներով՝ Մարկ Բոհանով, եւ որպես փոխհատուցում ստացած 40 հազար ֆրանկով նրանք սեփական գործ սկսեցին: Սեն-Լորանը շարունակում էր առաջատար լինել 60-ական թվականների մոդայում շնորհիվ մի

գյալ տարվա վաճառքը 650 միլիոն դոլլարով «Էլֆ-ակիտեն» նավթային տնտեսական խմբի ընկերություններից մեկին: Այդ գործարքը ֆուրոր առաջացրեց երկու պատճառով: Նախ եւ առաջ, ենթադրում են, որ այդտեղ մասնակցում էր Ֆրանսուա Միտերանը: Եւ երկրորդը՝ որ Բերժեն եւ Սեն-Լորանը դրա հետեւանքով ստացան յուրաքանչյուրը 72-ական միլիոն դոլլար: Սակայն Բերժեի ասածը մի քիչ խամրեց այն բանից հե-

Ֆրանսիացի ամենահայտնի մոդելագործ Իվ Սեն-Լորանի մասին պատմում է «Փայլեցնել քայլը» թերթի թղթակից Էլիզ Ռոսբորնը:

Իվ Սեն-Լորանը խաղից դուրս է գալիս

կարող էր լինել սկանդալի հերոս կամ ծաղրի առարկա, սակայն ֆրանսիացիները դրանք միայն կոծկում են՝ ակնածելով նրա դիմանկարին: Նրա վիրավորվածությունը, արտասովորությունը եւ նույնիսկ նրա նյարդային խանգարումները ամբողջովին հաստատում են իր սեփական տաղանդով տանջվող հանճարի պատկերացումը:

Սեն-Լորանն ասում է, որ իր խնդիրներն սկսվել են դեռ դպրոցում: Հաջողակ բիզնեսմեն Շառլի եւ նրա հրապուրիչ կնոջ Լյուսենի ընտանիքում փայփայված միակ որդին իր անհոգ մանկությունն անցկացրեց Ալժիրում՝ այն ժամանակվա ֆրանսիական գաղութում: Սակայն դպրոցը խեղկատակ դժոխք էր:

Մոդայում մեծագույն սանձարձակով առաջին նշանակալիցը. նա 17 տարեկան հասակում փախավ Փարիզ: Երկրորդ տեղն ստացավ Կառլ Լագերֆելդը՝ կարի գերմանական մագնատի որդին, այժմ «Շանելի» գլխավոր մոդելագործը եւ Սեն-Լորանի երկարամյա մրցակիցը: Երեք ամիս անցկացնելով մոդայի դպրոցում, Սեն-Լորանն աշխատանքի տեղ ստացավ Քրիստիան Դիորի՝ ֆրանսիական մոդայի մեծ վարպետի արվեստանոցում: 1957 թվականին Դիորն անսպասելիորեն մահանում է, եւ ընդամենը 21 տարեկան Իվը դառնում է փարիզյան մոդայի ամենաերիտասարդ գլխավոր դեմքը: Նրա առաջին հավաքածուի ցուցադրումը հաղթական էր: «Սեն-Լորանը փրկեց Ֆրանսիան», գրում էր «Ֆիգարո» թերթը:

Դժբախտությունն սկսվեց երեք տարի անց, երբ Մարսել Բուսակն այնքան չսիրեց Սեն-Լորանի հավաքածուներից մեկը, որ, ինչպես պնդում են, ճղճղաց նրան, որ վերջինս բանակ տանեն: Զինվորական կյանքը անտանելի սարսափելի էր, ինչպես սպասվում էր: Սեն-Լորանն ստացավ նյարդային խանգարում եւ տեղափոխվեց զինվորական հոսպիտալի նյարդահոգեբանական բաժանմունք, որտեղ մնաց երեք ամիս, մինչ-

ամբողջ շարք նորույթների՝ սկսած մինի-շրջազգեստից մինչեւ կոստյումները: Բերժեի հետ միասին նրանք գնեցին Բաքիլոն փողոցում քաղաքային մի բնակարան եւ մի շքեղ ամառանոց Նորմանդիայում, ուր

տո, երբ սոցիալիստներն իշխանությունը կորցրեցին: Այժմ ոստիկանությունը զբաղվում է «Սեն-Լորանում» դրամաբաժինը վերաբաժանելու հարցով:

Վերջին վիրավորանքը եղավ ան-

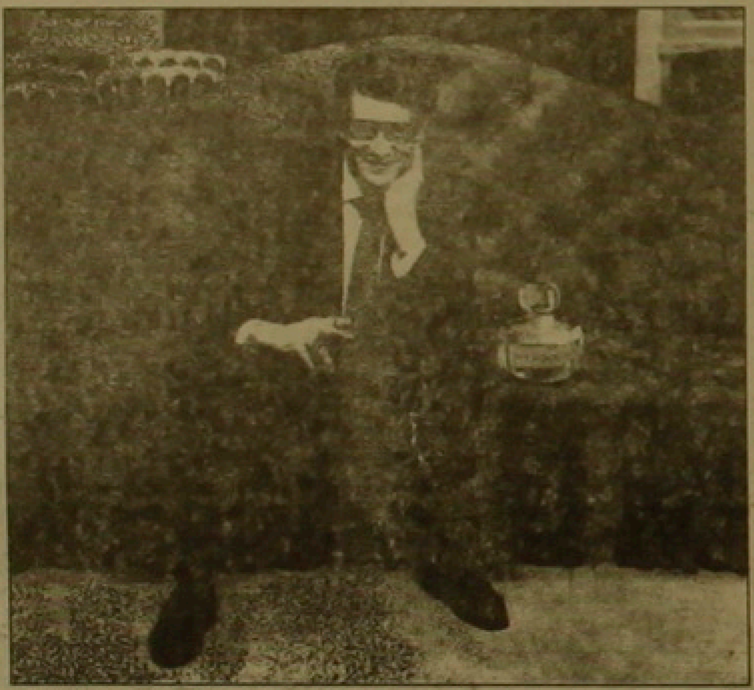

ծավալված էր հասարակության սերուցքը:

1970-ական թվականների վերջին Սեն-Լորանը դառնում է մոդայի աշխարհի թագավոր եւ առասպելյալ հերոս: Սակայն Իվի համար գնալով դժվար էր դառնում հաղթահարել բիզնեսի հարվածները եւ ճախրելիս կրած վիրավորանքները: Դեպրեսիան հաղթահարելու համար նա պարփակվեց իր աշխարհում:

Պիեր Բերժեն քաղաքական բեմում երեւաց 1980-ական թվականներին, որպես Ֆրանսուա Միտերանի վստահված անձը: Բերժեն բարձրացրեց նաեւ իր գործարար ակտիվությունը, որի գագաթնակետը դարձավ «Սեն-Լորան» ֆիրմայի ան-

ցյալ տարվա աճանը տեղի ունեցած դատավարությունը, որտեղ շամպայն արտադրող մի քանի ընկերություններ «Սեն-Լորան» ֆիրմայից պահանջեցին փոխել «Շամպայն» նոր օծանելիքի անունը:

Սեն-Լորանի՝ որպես մոդայի օրենսդրի, ժամանակներն անցան: Նորաձեւերի զարգացմամբ նրա մոդելները դառնում էին էլ ավելի ավանդական: Այնուամենայնիվ 60-ական թվականների նրա նմանակումները նրան տեղ ապահովեցին մոդայի պատմության էջերում, իսկ 1980-ական եւ 1990-ական հավաքածուների դասական ոճն ավելի է հրապուրում միջին տարիքի կանանց, որոնք գնում են բարձր մոդայի հագուստ:

ԱԶԴԱԳԻՐ

Արամ Խաչատրյան համերգասրահ

Հայաստանի ֆիլհարմոնիկ նվագախումբը փետրվարի 27-ին կկատարի Հեկտոր Բեռլիոզի «Երեւակայական սիմֆոնիան», Կլոդ Դեբյուսիի «Ֆավնի հետ կեսօրյա հանգիստը», Մորիս Ռավելի «Բոլերոն»: Դիրիժոր՝ Օհան Դուրյան: Համերգի սկիզբը՝ ժամը 13-ին:

«Մոսկվա» կինոթատրոն

Տեսասրահում ցուցադրվում է «Դելտա ստորաբաժանումը» ամերիկյան ֆիլմը: Գլխավոր դերում՝ Չակ Նորիս: Ցուցադրությունների սկիզբը՝ ժամը 12.30, 14.30, 16.30: Տոմսերի արժեքը՝ 25 դրամ:

Երիտասարդական պալատ

Փետրվարի 26-ին, ժամը 16-ին երիտասարդական պալատի համերգային դահլիճում «Ստերեո ստուդիան» կներկայացնի իր շոու ծրագիրը: Տոմսերը վաճառվում են մետրոյի «Երիտասարդական» կայարանում (գինը՝ 350 դրամ):

ԹԱՏՐՈՆ

Թատերական քաղաքականություն՝ վարչու օրյակից

«Թատերական օրյակը» (Աստղիկ Լավալի եւ Վախթանգով համահայկական հիմնադրամ) երեկ դարձյալ հյուրընկալվել է «Ռեսպուբլիկա Արմենիա» թերթում: Թատերական էջը ներկայացնում է «Վախթանգովը Մեյերհոլդի մասին», «Մեծերը բեմում եւ կյանքում» (Եղ. Գոգոլեւան Վահրամ Փափազյանի մասին), հատվածաշար եւ լրաքաղ հիմնականում արեւմտաեվրոպական թատրոնից: «Հիշիր քո վաղվա օրը» անդրադարձով այն դիմում է Հայաստանում ստեղծված մշակութային բոլոր հիմնադրամներին՝ երիտասարդ արվեստագետներին ստեղծագործական բարենպաստ պայմաններով ապահովելու համար համակենտրոնացնել իրենց գործունեությունը: Ռուսական թատրոնին նվիրված էջի հրապարակումից հետո հիմնադրամ է այցելել Հայաստանում Ռուսաստանի դեսպան Վլ. Ստուպիշինը: ■

ՍՈՒՐ ԳՐՉՈՎ

Պատառիկներ ցեղական եւ անտեր շների զրույցներից

ԱՐԱ ՎԱՀՈՒՆԻ

– Բողար ջան, դու նկատե՞լ ես, որ աշխարհի բոլոր երկրներում, մարդիկ խոսում են տարբեր լեզուներով, իսկ մենք հաչում ենք նույն լեզվով:

– Դա նրանից է, որ մենք այդ բաբելոնյան աշտարակաշինությամբ չենք զբաղվել:

– Բողար ջան, ես վերջերս նկատել եմ, որ տերս իմ նկատմամբ կոպիտ ու անտարբեր է դարձել:

– Ինչո՞ւ:

– Երեւի զգացել է, որ իրեն շատ եմ սիրում:

– Իսկ դու քո զգացմունքները աշխատիր թաքցնել:

– Փորձել եմ, բայց մատնող կա:

– Ո՞վ է այդ սրիկան:

– Սեփական պոչս: ■

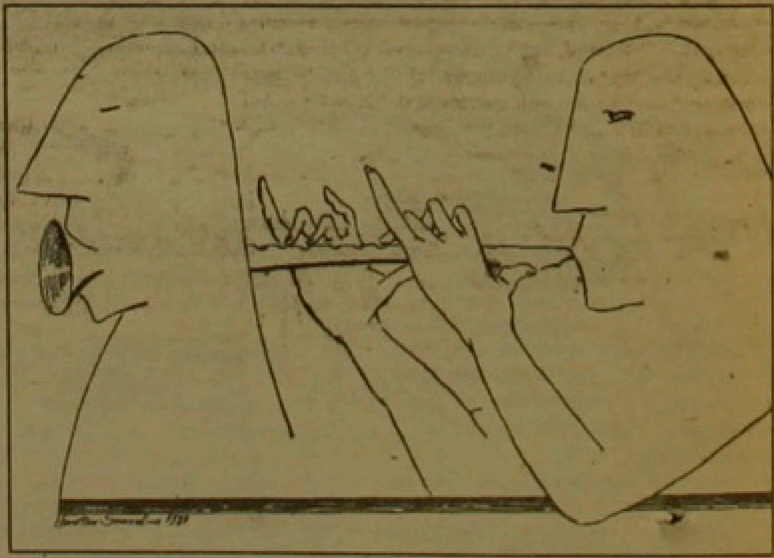

ԵՐԵՎԱՆ

«Տարօրինակ» ճարտարապետի «տարօրինակ» առաջարկությունը

ՄԱՐԻՆԵ ԹԵՎԵԼՅԱՆ

Մեր թերթի համարներից մեկում «Առաջարկում եմ համագործակցություն» վերնագրով հրապարակված հայտարարությունն էր ստիպել, որ խմբագրություն զանգահարի Կառլոս Արզումանյանը՝ 68-ամյա թոշակառու ճարտարապետը եւ առաջարկի առաջին հայացքից առնվազն տարօրինակ բան՝ անվճար նախագծեր: Ինչո՞ւ, ինչու: Ո՞վ է նա, Կառլոս Արզումանյանը: 1927 թվականին Եգիպտոսից ներգաղթած դերձակի որդին, 1960 թ. ՀՀ ճարտարապետների միության անդամ, նախկինում եղել է ... գլխավոր ճարտարապետը, համակրելի, պարզ, բարի հումորով մի անձնավորություն, որն ասում է՝ մարդկանց փողով չեմ կարող օգնել, գոնե խելքս ծառայեցնեմ:

Բազմամյա փորձ ունեցող ճարտարապետն իր աշխատանքային կենսագրության ընթացքում տասնյակներով հիվանդանոցներ, պոլիկլինիկաներ, դպրոցներ, դեղատներ, մանկապարտեզներ, կինոթատրոններ եւ բնակելի շենքեր է նախագծել Երեւանում, Սեւանում, Վայքում, Նաիրիում, Ղուկասյանում, Ամասիայում: Կասեք, ի՞նչ մի տարօրինակ բան, ոչ պակաս փաստաբան տեր մարդիկ տասնյակներով կարելի է գտնել մեր հանրապետությունում: Սակայն, ասեք խնդրեմ, քանի՞սը այսօրվա գներով 50.000 դրամ գնահատվող աշխատանքները կվերցնի ու կգնա, ասենք, Հայաստանում ԱՄՆ-ի դեսպանատուն ու կառաջարկի երկրաշարժից տուժող Կալիֆորնիայի համար ցնցումադիմացկուն դպրոցի ու մանկապարտեզի նախագծեր: Պատմում է, թե լսելով իր այցի նպատակը, գերտերության դեսպանն ինչպես է իրեն իջել ընդառաջ, շնորհակալություն հայտնել ու ներողություն խնդրել հրաժարվելու համար, ճանաչելով իր կողմից նման առաջարկությունը Նահանգներում ներկայացնելը կարող է ճիշտ չմեկնաբանվել: Այնուհետեւ ԱՄՆ-ի Ասիզելի հեռախոսահամարն է ավել, որն էլ հանդիպելով մեր, արդեն հաստատված չափանիշներով «տարօրինակ» ճարտարապետի հետ, առաջարկության հետ կենսագրությունն է վերցրել, թարգմանել եւ ուղարկել Կալիֆորնիա:

Իհարկե, Հայաստանում բոլորին չէ, որ նախագծից առավել է «տարօրինակ» ճարտարապետի կենսագրությունը հետաքրքրել: Օրինակ, «Յանա Ինտերնացիոնալ» ֆիրմայի տնօրինության Հովսեփ Սեֆերյանը խոստացել է նախագծերի կիրառում գտնել Հնդկաստանում, սակայն այստեղ ասել էին, թե առաջարկությունը պետք է լինի կառավարության կողմից, այլ ոչ անհատի (գործնական բան): Բացի այդ, ծանոթանալով խնդրին՝ օժանդակություն է խոստացել ՀՀ մշակույթի նախարար Հակոբ Մովսեսը:

... Չի կարելի ասել, թե թոշակառու ճարտարապետը բարվոք սոցիալ-տնտեսական վիճակում է: Նա եւս մեծամասնության պես օրվա հացով է ապրում, իր գրադարանի բացառիկ (1700-ական ների Վենետիկյան հրատարակության) գրքերն է նույնիսկ ուզում վաճառել, որ... Բայց անվճար նախագծեր է առաջարկում: Իսկ ով լսում է, զարմանում է ու... անհետանում, ասում է ճարտարապետը, ապա նույն բարի հումորով շարունակում, թե՝ ախր մեծ ուրախությամբ կվճարի մյուսները, երբ գան կանգնեն, իսկ այս առաջարկված մեկական նախագծերը ուզում է անվճար հասկացնել, միայն թե կառուցեն, իր փառքն էլ այն կլինի, որ անունը կմնա, թեեւ Հայաստանում դժվար թե գտնվի մի շրջան, որտեղ իր նախագծած շենքերից չլինեն:

Վերջում ուզում եմ տեղեկացնել բոլոր շահագրգիռ մարդկանց եւ կազմակերպություններին, որ Կառլոս Արզումանյան անունով մեր օրերի «տարօրինակ» ճարտարապետի նույնօրինակ առաջարկությունը երեք անվճար տրամադրվող նախագիծ է. մեկը՝ մանկապարտեզի (80-100 տեղանոց, ճաշարանով, կաթսայատնով), մյուս երկուսը՝ երկու եւ երեք հարկանի դպրոցների (լաբորատորիաներով, մարզադահլիճով, ճաշարանով, դահլիճով): Ի դեպ երեքն էլ հաշվարկված է 9 բալ ցնցումներին դիմանալու համար (շենքերը հավաքվում են «երեւաննախագծի» մշակած կոնստրուկցիաներից):

Կառլոս Արզումանյանն իր գործընկերների հետ (երկրաբան եւ էլեկտրատեխնիկ) պատրաստ է նաեւ շենքերի ամրացման եւ վերականգնման նախագծային աշխատանքներ կատարել Արցախում եւ աղետի գոտում:

Ուզում եմ հավատացած լինել, որ այս ազնիվ մարդկանց նախաձեռնությունը վերջիվերջո ինչ-որ մեկին, ինչ-որ երկրում պետք կգա: Ում հետաքրքրեց, կարող է գտնել Կառլոս Արզումանյանին հետեւյալ հասցեով եւ հեռախոսահամարով՝ Երեւան, Հանրապետության 71, բն. 32, հեռ. 52-58-17: ■

ՂԱՐԱԲԱՂ

Շուշիում վերականգնվում են նաեւ մզկիթները

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ, 24 ՓԵՏՐՎԱՐ: Շուշիում հայ շինարարների ուժերով սկսվել է պարսկական մզկիթների վերականգնումը, որոնք ոչ վաղ անցյալում ադրբեջանական զինվորականները վերածել էին զինապահեստների: Այդ նպատակով ԼՂՀ կառավարությունն արդեն հատկացրել է 10 մլն ռուբլի նախնական գումար: «Մենք տարբերություն չենք դնում քրիստոնեական եւ մահմեդական մշակութային հուշարձանների միջեւ, ասաց Շուշիում ԼՂՀ Պաշտպանության պետական կոմիտեի ներկայացուցիչ Յուրի Ղազարյանը, եւ վաղուց արդեն կավարտեինք վերականգնման աշխատանքները, եթե չլիներ իրանական մասնագետների բացակայությունը: Հուսով ենք, որ Իրանի Իսլամական Հանրապետության կառավարությունը կաջակցի մեզ այդ հարցում»: ■

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մարզական

ՕԼԻՄՊԻԱԴԱ-XVII

Լիլեհամերի ընչառությունը

Lillehammer'94

Հայ լեռնադահուկորդի ոդիսականը

Նորվեգիայի Լիլեհամեր քաղաքում անցկացվող ձմեռային 17-րդ օլիմպիական խաղերում մասնակցող Հայաստան աշխարհի փոքրիկ պատվիրակությունն արտասահմանյան մամուլի կողմից արժանանում է մեծ ուշադրության: Այդ պատվիրակության անդամները նման ուշադրության արժանանում են ոչ թե իրենց ընտրած մարզաձեւերում փայլուն հաջողությունների հասնելու համար, այլ պարզապես այն գեղեցիկ ոգու, համակ նվիրվածության եւ վառ հայրենասիրության բարձր ու գովելի արժանիքների համար, որ Հայաստանի ներկա ծանրագույն պայմաններում ստիպել է նրանց հաղթահարել ամեն դժվարություն եւ անվեհեր դուրս գալ մրցասպարեզ:

Մենք արդեն հաղորդել ենք մանրամասներ պատվիրակության 3 մասնակիցներից երկու ամերիկահայերի մասին: Այսօր ընթերցողների ուշադրությանն ենք ներկայացնում Կալգարի Հերալդ թերթի լրատվությունը երրորդ մասնակցի՝ Արսեն Հարությունյանի մասին:

Դեյվ Հայդը թերթի 20 փետրվարի համարում գտնում է, որ Հարությունյանը ձմեռային օլիմպիադաների առաջին մասնակիցն է Հայաստանից: Ջերմության պակասը, բենզինի թանկությունը եւ էլեկտրականության բացակայությունը կարող էին անգործության մատնել ցանկացած անհատին աշխարհի ցանկացած վայրում: Բայց [illegible], որը մասնագիտությամբ ֆիզկուլտուրայի դասատու է, վճռականորեն տրամադրված՝ վերցնում է մի ուսից երկու սարի առաջ 120 դոլլարով գնած իր դահուկները եւ սկսում պարապմունքներ անցկացնել: Կանադացիներին հասկանալի լինելու մտադրությամբ լրագրողը բացատրում է, թե այդ գումարը մեր երկրում հավասար է ավելի քան երեք տարվա աշխատավարձի եւ «երբ դա անհավատալի թվա ձեզ, ապա նշանակում է, որ դուք սկսում եք հասկանալ Հայաստանի վիճակը», գրում է նա: Զուրկ լինելով այլ հնարավորություններից, ծաղկաձորցի դահուկորդը օրական նվազագույնը 20 անգամ բարձրանում է սարն ի վեր, մոտ 120 մետր, եւ ցած սահում այնտեղից, պատրաստվելով օլիմպիադային: Ապա Ֆրանսիա հրավիրվելով իր պարապմունքները շարունակում է այնտեղ:

Նրա միակ նպատակը Հայաստանից ստացվող վատ լուրերի շարքին մի դրական, լավ լուր հաղորդելն էր, իսկ օլիմպիադայի բացման արարողությանը Հայաստանի դրոշը պարզած պահելը «իմ կյանքի ամենանշանակալի երեւույթը»:

Հայ մարզիկները դարձան օլիմպիական ոգու խորհրդանիշեր

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 25 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՄՆԱՐՔ: Ամերիկյան խոշորագույն թերթերը Լիլեհամերում Հայաստանի թիմի ելույթն անվանեցին օլիմպիական խաղերի գաղափարների ու ոգու հաղթանակ: «Ձմեռային այս օլիմպիադայում, որտեղ խաղարկվում էին Նենսի Քերիգանի ու Տոնի Հարդինգի սենտիմենտալ դրամաները եւ միլիոնավոր դոլլարների պայմանագրեր, թերեւս միայն մարզիկն է մարմնավորում ոչ թե առեւտրի, այլ սպորտի ճշմարիտ ոգին, հանուն որի գոյություն ունեն օլիմպիադաները» փետրվարի 23-ին «Վաշինգտոն պոստ» թերթն այսպես գնահատեց խաղերին հայ լեռնադահուկորդ Արսեն Հարությունյանի մասնակցությունը: Գալով Հայաստանից, որտեղ չկան գազ, մթերքներ, տաք ջուր, ջեռուցում եւ նույնիսկ օլիմպիադայի՝ հեռարձակման համար անհրաժեշտ էլեկտրականություն, այդ մարզիկը խորհրդանշում է իր ժողովրդի ոգին եւ նրան վերադարձնում լավագույն կյանքի հույսերը, ասվում է հոդվածում:

«1939 թ. Հիտլերը արդարացնում էր հրեաների ցեղասպանությունը, վկայակոչելով 1915 թ. թուրքերի գործադրած հայերի ցեղասպանությունը: Բայց ահա 1994 թ. մենք այստեղ կրկին տեսնում ենք հայերի: Այդ խիզախ հայ մարզիկը օլիմպիադայի սիրտը դարձավ», գրում է «Վաշինգտոն պոստը»:

«Նյու Յորք թայմզը» փետրվարի 21-ի համարում հոդված զետեղեց Հայաստանի օլիմպիական փոքր թիմի երկու ուրիշ մասնակիցների մասին: Ջո Ալմայյանը եւ Քեն Թոփալյանը բոբսլեյի մրցումներում հանդես եկան անկախ Հայաստանի դրոշի ներքո, թեեւ նրանք ծնվել են ԱՄՆ-ում, թուրքական ցեղասպանությունից մազապուրծ հայ տարագիրների ընտանիքում: Նրանք 20 հազար դոլլար են վճարել իրենց հանդերձանքի համար, որպեսզի ձմեռային օլիմպիադայում առաջին անգամ ներկայացնեն Հայաստանը: Մինչ ամերիկահայերը ներկայումս իրենց պատմական հայրենիքին օգնում են հիմնականում դեղորայքով, մթերքներով ու վառելիքով, Հայաստանի միացյալ օլիմպիական թիմը դարձել է բոլոր հայերի միասնության խորհրդանիշը, նշում է «Նյու Յորք թայմզը»:

ՕԼԻՄՊԻԱԴԱ-XVII

Գեղասահորդուհիների հրավառություն

Ընդամենը երկու օր մնաց ձմեռային 17-րդ օլիմպիադայի ավարտին: Մարզասերները հասկանալի մեծ հետաքրքրությամբ են հետեւում գեղասահորդների մրցումներին: Կանանց մենասահքերում չեմպիոնի կոչմանը հավակնում է ամերիկացի Նենսի Քերիգանը, որի հետ կապված միջադեպը օլիմպիադայից առաջ հսկայական աղմուկ էր առաջացրել ամբողջ աշխարհում, ինչպես նաեւ աշխարհի անցյալ տարվա չեմպիոնուհի Օքսաննա Բայուն (Ռուսաստան) եւ Եվրոպայի այս տարվա չեմպիոնուհի ֆրանսուհի Սուրիա Բոնալին: Առայժմ մրցաշարը գլխավորում է Քերիգանը: Չորրորդ տեղում է մեկ այլ անվանի գեղասահորդուհի Կատարինա Վիտը (Գերմանիա), որը երկար ընդմիջումից հետո մրցապայքարի վերադարձավ եւ, ինչպես հայտնի է, Եվրոպայի առաջնությունում համեստ հանդես եկավ, զբաղեցնելով ընդամենը 8-րդ տեղը: Երեւում է փորձառու գեղասահորդուհին աստիճանաբար մտնում է կանոնավոր հունի մեջ: Մարզասերներն անտարբեր չեն նաեւ ամերիկացի Տոնի Հարդինգի ելույթների նկատմամբ, որն, ինչպես հայտնի է, մեղադրվում էր Նենսի Քերիգանի նկատմամբ կատարված կանխամտածված հարձակման մեջ: Հարդինգն առայժմ 10-րդ տեղում է: Օքսաննա Բայուն կամավոր ծրագրից առաջ վնասվածք է ստացել եւ ենթադրվում է, որ նա չի կարող շարունակել պայքարը: Առայժմ օլիմպիադայում թիմային հաշվարկով առաջին տեղում է Ռուսաստանի հավաքականը: Երկրորդ տեղն զբաղեցնում է Նորվեգիայի ընտրանին, իսկ երրորդ տեղում է Գերմանիայի հավաքականը: ■

ԱՎՍՏՐԻԱ

Ուլրիկե Մայերի վերջին հրաժեշտը

ԳՐԻԳՈՐ ԱՄԻՐՋԱՆՅԱՆ,
Սեփ. թղթ. Վալանս Ֆրանսիա

Շուրջ 5000 մարդ հրաժեշտ տվեցին լեռնադահուկորդուհի, աշխարհի կրկնակի չեմպիոնուհի Ուլրիկե Մայերին, որը ինչպես գրել է «Ազգը», աշխարհի առաջնության մրցումների ժամանակ մեծ արագությամբ կորցնելով հավասարակշռությունը, գլխով հարվածել է մրցուղերի անտեսանելի տեղում տեղադրված արագությունը գրանցող սարքին եւ երկու ժամ հետո մահացել: Մայերին հողարկավորեցին իր հարազատ գյուղում՝ Ռաուրիսում, Զալցբուրգի մոտ: Ավստրիայի լեռնադահուկային սպորտի հավաքականը, բռնած իր անվանի առաջատարի դագաղը, իսկ նրա ընկերուհի Անիտա Վաքտերը՝ Ուլրիկեի մեդալները, քայլում էին խմբի առջեւից: Ծաղիկներ էին բերվել երկրի բոլոր ծայրերից ու նաեւ Ավստրիայի կանցլեր Ֆրանց Վրանիցկու: Ամբողջ Ավստրիան սգում էր իր չեմպիոնուհու ողբերգական մահը:

Լեռնադահուկային սպորտը համարձակների մարզաձեւ է եւ ամենավտանգավորներից մեկը: Այս մարզաձեւի պատմությունը ողբերգական շատ դեպքեր է արձանագրել: Ահա 1959 թ.-ից առ այսօր մահացու դեպքերը:

- 1959 թ. Մարկ (Ավստրիա)
- 1959 թ. Սեմելինգ (Կանադա)
- 1964 թ. Միլին (Ավստրալիա)
- 1964 թ. Մյուսներ (Իտալիա)
- 1970 թ. Բոզոն (Ֆրանսիա)
- 1972 թ. Նովել (ԱՄՆ)
- 1975 թ. Դյուժոն (Ֆրանսիա)
- 1984 թ. Վալդջեր (Ավստրիա)
- 1991 թ. Ռեյնդասլեր (Ավստրիա)
- 1992 թ. Վիլնսբերգեր (Ավստրիա)
- 1994 թ. Մայեր (Ավստրիա)

1979 թ. Իտալացի Դավիդը Լեյք Փլեսիդում (ԱՄՆ) տեղի ունեցած միջազգային մրցումներում մեծ արագության վրա վայր ընկավ եւ կորցնելով գիտակցությունը՝ 7 տարի տառապելով մահացավ 1986 թվականին:

ՇԱԽՄԱՏ

Կասպարովը եւ Կարպովը՝ գործազուրկների պաշտպաններ

Էլինա Դանիելյանի ռեկորդային առաջընթացը

ԳԱԳԻԿ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

Գարրի Կասպարովը եւ Անատոլի Կարպովն առաջին անգամ վերջին տարիների ընթացքում համատեղ հայտարարություն ստորագրեցին: Ճիշտ է, այդ փաստաթուղթը շախմատային գործերի հետ, համենայն դեպս ուղղակիորեն կապ չունի: Խնդիրն այն է, որ իսպանական «շախմատային» հանրահայտ քաղաքում պատրաստվում է իր գործարանը փակել նշանավոր «Սոճուկի» հանրահայտ ավտոմոբիլային հսկան, իսկ քանի որ լինարեսցիների 60 տոկոսն այս կամ այն կերպ կապված է այդ ձեռնարկության հետ, ապա նրանց գործազրկություն է սպասում: Թերեւս նաեւ այդ պատճառով, ինչպես արդեն հաղորդվել է մամուլում, Լինարեսի նշանավոր ավանդական շախմատային մրցաշարը այս տարի կարող է անցկացվել վերջին անգամ: Եվ ահա, աշխարհի երկու չեմպիոնները եւ մյուս նշանավոր գրոսմայստերները ստորագրել են անդալուզյան փոքրիկ, բայց հանրահայտ քաղաքի բնակիչների իրավունքները պաշտպանող փաստաթուղթը:

Չեմպիոններն առայժմ կողք-կողքի են նաեւ Լինարեսի մրցաշարային աղյուսակում: Երկրորդ տուրում Կասպարովը հաղթեց իսպանացի Իլեսկասին, իսկ Կարպովը իր հայրենակից Բարեեւին: Այսպիսով, երկու ֆավորիտներն էլ առայժմ հարյուրտոկոսանոց արդյունք ունեն:

Երկրորդ տուրում փայլեց նաեւ Հուդիթ Պոլգարը, որը պարտության մատնեց բուլղարացի 19-ամյա աստղին Վեսելին Թոփալովին, որը, երբ ուշադրություն դարձրին ընթերցողները «Ազգի» նախորդ համարում զետեղված աղյուսակին, այժմ աշխարհի ուժեղագույն գրոսմայստերներից մեկն է:

Իսկ այսօր զետեղում ենք ուժեղագույն շախմատիստուհիների անհատական գործակիցները: Իհարկե, Պոլգար քույրերի եւ, հատկապես, Հուդիթի առավելությունները մյուս շախմատիստուհիների նկատմամբ ավելի քան զգալի են: Հատկանշական է, որ աշխարհի այժմյան չեմպիոնուհին զբաղեցնում է միայն հինգերորդ, իսկ նրա վերջին մրցակիցը՝ իններորդ հորիզոնականը: Ասենք, դա այնքան էլ տարօրինակ չի հնչի, երբ նշենք, որ ՖԻԴԵ-ի անցկացրած աշխարհի առաջնության [illegible] Կարպովի մրցակից Թիմմանը [illegible] միայն ... 29-րդ տեղը:

Բնականաբար հարց է առաջանում, թե համեմատելի՞ են արդյոք նշանավոր գրոսմայստերների եւ Հայաստանի առաջատար շախմատիստուհիների, մասնավորապես մեր շախմատային հույսի՝ Էլինա Դանիելյանի ցուցանիշները: Էլինայի անհատական գործակիցը այժմ 2295 է: Թվում է, թե նա շատ է հետ մնում լավագույններից: Բայց ընթերցողների ուշադրությունը հրավիրում եմ երկու հանգամանքի վրա. 15-ամյա Դանիելյանը աշխարհի մինչեւ 20 տարեկանների մեջ տեղ է զբաղեցնում առաջին տասնյակում: Բացի այդ, վերջին վեց ամսվա ընթացքում նա իր «էլոն» բարձրացրել է միանգամից 90 միավորով, որը յուրահատուկ ռեկորդ է եւ կանանց, եւ տղամարդկանց համար: Այնպես որ, Էլինա Դանիելյանի հետ, մենք, անկասկած, մեծ հույսեր կապելու իրավունք ունենք:

ՖԻԴԵ-ի 10 ուժեղագույն շախմատիստուհիները

1. Հ. Պոլգար (Հունգարիա)	2630
2. Ժ. Պոլգար (Հունգարիա)	2550
3. Մ. Չիբուրդանիձե (Վրաստան)	2520
4. Պ. Կրամլինգ (Շվեդիա)	2515
5. Քսե Ջուն (Չինաստան)	2515
6. Ք. Արախամիա (Վրաստան)	[illegible]
7. Ա. Գալյամովա-Իվանչուկ (Ուկրաինա)	2450
8. Ս. Պոլգար (Հունգարիա)	2450
9. Ն. Իոսելիանի (Վրաստան)	2435
10. Ի. Լեւիտինա (ԱՄՆ)	2425

ԽՃԱՆԿԱՐ

Սերեզոն թիմ է փնտրում

Բրազիլիայի չեմպիոն եւ միջմայրցամաքային գավաթակիր «Սան Պաուլո» թիմի անվանի կիսապաշտպան Տոնինիո Սերեզոն հեռացել է թիմից: «Սան Պաուլոյի» ղեկավարները չեն ուզում երկարաձգել նրա հետ պայմանագիրը: Սերեզոն 38 տարեկան է: Չնայած դրան, փորձառու ֆուտբոլիստը «Սան Պաուլոյի» ամենալավ խաղացողն էր «Միլանի» հետ միջմայրցամաքային գավաթի խաղարկության վճռական հանդիպումում: Սերեզոն ուզում էր եւս մեկ տարով երկարաձգել իր պայմանագիրը «Սան Պաուլոյի» հետ: Չնայած ֆուտբոլիստի համար պատկառելի տարիքին, Սերեզոյին շատ են ուզում իրենց կազմում տեսնել «Ֆլամենգոն» եւ «Ատլետիկո Մինեյրոն»:

«Բարսելոնը» հրաժեշտ է տալիս

Իսպանիայի չեմպիոն «Բարսելոնը» վերջերս մեծ անակնկալ մատուցեց իր երկրպագուներին: Երկրի գավաթի խաղարկության քառորդ եզրափակիչում «Բարսելոնը» պարտություն կրեց 2-րդ դիվիզիոնի ներկայացուցիչ Սեւիլիայի «Բեթիս» թիմից եւ թողեց ասպարեզը: «Բարսելոնի» գլխավոր մարզիչ հոլանդացի Յոհան Կրոյֆը հայտարարեց, որ թիմը վերանորոգման կարիք ունի: «Որոշ ֆուտբոլիստներ իրենց անցյալի նման գործեր են պատկերացնում: Սակայն արդյունքներն այլ բան են վկայում», ասել է Կրոյֆը:

Բուտրագենիոն շարքից դուրս

Իսպանիայի հավաքականի եւ Մադրիդի «Ռեալի» հարձակվող Էմիլիո Բուտրագենիոն Վալյադոլիդում տեղի ունեցած խաղի ժամանակ լուրջ վնասվածք է ստացել եւ, ինչպես [illegible] են բժիշկները, 3-4 շաբաթ ի վիճակի չի լինի խաղադաշտ դուրս գալ: Գ.Ա.

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

օրակարգ

ԼՈՆԴՈՆ

Հասան Հասանովը տարածել է գրգռիչ հայտարարություն

Մեծ Բրիտանիա կատարած իր պաշտոնական այցի ընթացքում, ելույթ ունենալով Լոնդոնի թագավորական ինստիտուտում՝ Չաթըմ Հաուսում, Ադրբեջանի նախագահ Հեյդար Ալիեւը կասկածի ենթարկեց Հայաստանի ջանքերը խաղաղության հասնելու գործում: Այս կապակցությամբ Լոնդոնի Հայաստանի դեսպանատունը տարածեց մի հայտարարություն, որի մեջ մասնավորապես ասվում էր. «Չաթըմ Հաուսում եւ Բրիտանիայի խորհրդարանում ունեցած իր ելույթներում նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը շարադրեց Հայաստանի արտաքին քաղաքականության հիմնադրույթները: Նա շեշտեց, որ Լեռնային Ղարաբաղի կարգավիճակի հարցը կորոշվի միջազգային կազմակերպությունների շրջանակներում խաղաղարար բանակցությունների միջոցով: Ցավալի է, որ Ադրբեջանի նախագահ Հեյդար Ալիեւի Մեծ Բրիտանիա կատարած այցի ընթացքում Ադրբեջանի արտգործնախարարը պաշտոնական համարեց տարածել աղմկարար բնույթի սխալ եւ գրգռիչ մի հայտարարություն: Այդ չափազանց ծայրահեղ տեսակետը հազիվ թե աջակցի խաղաղ բանակցությունների համար վստահության եւ բարյացակամության մթնոլորտի ստեղծմանը: Այս վերաբերմունքն արտահայտվում է այն ժամանակ, երբ ԵԱՀԽ առաքելության շրջանակներում Ռուսաստանը միջնորդական լուրջ հարցեր է արծարծել, եւ ադրբեջանական կողմն արդյոք ի վիճակի է աջակցել հակամարտության այդ խաղաղարար բանաձեւին: Մինչդեռ Հայաստանը ոչ միայն ընդունել է ԵԱՀԽ Մինսկի խմբի եւ Ռուսաստանի նախաձեռնությունները, այլեւ նույնը համոզել է կատարել Լեռնային Ղարաբաղի իշխանություններին: Փոխարենը Ադրբեջանը մերժել է այդ խաղաղարար շարժումը, որն էլ խանգարել է շրջանում ճգնաժամի լուրջ կարգավորմանը»: ■

Ալիեւն առաջարկում է Լաչինը փոխանակե՞լ Մեղրու հետ: «Ազատություն» ռադիոկայանի հաղորդման համաձայն, օրերս Ալիեւը հայտարարել է, թե Բաքում կհնարկի Լեռնային Ղարաբաղի եւ Հայաստանի միջեւ միջանցք ստեղծելու հարցը, եթե Երեւանն իր կողմից համաձայնի միջանցք տրամադրել Ադրբեջանի եւ Նախիջեւանի միջեւ:

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

- *Հեռուստացույցներ «SUPRA» 36 սմ անկյունագծով,*
- *հեռուստացույց «SHIVAKI» 51 սմ անկյունագծով,*
- *տեսամագնիտոֆոն «Super General» 22012 վ*
- *Մանկական պամպերսներ 5-10 կգ, 13-18 կգ*

Հեռ. 53-42-35
58-32-73

ԹԲԻԼԻՍԻ

Ի շահ հայ եւ վրաց ժողովուրդների

Վրաստանի լրատվական գործակալությունը Արմենպրեսին հաղորդում է. Վրաստանի տարածքում ապրող հայ բնակչությունը միշտ եղել է եւ կլինի վրաց ժողովրդի հուսալի հենակետը առկա հիմնախնդիրների լուծման գործում, ակտիվ մասնակցություն կունենա վրաց եւ հայ ժողովուրդների հիմնական իղձերի իրականացմանը: Սա էր Վրաստանի հայ մշակութային-բարեգործական ընկերության երկրորդ համագումարի աշխատանքի գլխավոր միտքը: Այն օրերս տեղի ունեցավ Թբիլիսի, Պետրոս Ադամյանի անվան հայկական պետական դրամատիկական թատրոնում:

Վրաստանի խորհրդարանի նախագահ Վախթանգ Գոգուաձեն կառավարության, անձամբ Էդուարդ Շեւարդնաձեի անունից, ողջունելով համագումարի մասնակիցներին, մաղթեց հաջող աշխատանք, հետագա արգասաբեր գործունեություն ի շահ հայ եւ վրաց ժողովուրդների: Ողջույնի խոսքում, ինչպես նաեւ հաշվետու զեկուցման մեջ, որով հանդես եկավ ընկերության նախագահ, «Վրաստան» թերթի խմբագիր Վան Բայբուրտը, պատգամավորների ելույթներում առանձնապես ընդգծվում էր, որ ընկերությունը պետք է դառնա Վրաստանում ապրող հայերի համախմբման, վրաց եւ հայ ժողովուրդների դարավոր բարեկամության ամրապնդման միասնական շղթայի մի օղակը:

Բացի հիմնական զեկուցումից լսվեցին նաեւ ընկերության տարածաշրջանային բաժանմունքների հաշվետվությունները: Քիչ բան չի արվել: Դա առաջին հերթին բարեգործական ձեռնարկումներն են արցախցի հայրենակիցների, Աբխազիայից բռնագաղթվածների օգտին: Բազմազավակ, խիստ կարիքավոր ընտանիքներին հատկացվել են կարտոֆիլ, այլ բանջարեղեն, մրգեր, հագուստ: Հայերը զգալի ավանդ են ներդրել Վրաստանի պետականության եւ ոսկու հիմնադրամներում:

Է. Շեւարդնաձեի համագումարին ուղղված ողջույնի խոսքում մասնավորապես ասվում է. «Հայ ընկերության իրականացրած մշակութա-բարեգործական առաքելությունը անգնահատելի ներդրում է Վրաստանում բնակվող բոլոր ժողովուրդների մշակույթի, բարեկեցության, հոգեւոր արժեքների վերածնման ու զարգացման մեր ընդհանուր գործում:

Հայերի եւ վրացիների եղբայրական, բարիդրացիական հարաբերությունները, նրանց հոգեւոր ընդհանրությունը որեւէ առանձնահատուկ հաստատում չեն պահանջում: Դրա վկան է ինքը պատմությունը: Թող որ ձեր համագումարն էլ իր ավանդը ներդնի մեր ընդհանուր հույսերի իրականացման գործում...»:

ՇՐՋԱՆ

Անգլիան խոստովանեց Ադրբեջանի հետ ապօրինի ռազմական կապերը

ԼՈՆԴՈՆ, 25 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՄՆԱՐՔ: Մեծ Բրիտանիայի արտաքին քաղաքական վարչության հատուկ հետաքննության տվյալների համաձայն անգլիական մի շարք ֆիրմաներ շարունակում են անօրինական ռազմական կապերն Ադրբեջանի հետ, փետրվարի 22-ին հաղորդեց Լոնդոնի «Ինդեպենդենտ» թերթը: Դրա թղթակից Թիմ Քելսին հեռախոսով կապվեց այդ գործարքի նախաձեռնող, Կիպրոսի թուրքական գոտում բնակվող լորդ Էրսքինի հետ: Վերջինս հայտնեց, որ արտգործնախարարությունը տեղյակ է իր գործունեությանը: Բրիտանիայի խորհրդարանի պատգամավոր, լեյբորիստ Քրիս Մալինի պահանջով դիվանագիտական գերատեսչությունը պետք է հրապարակի իր հետաքննության մանրամասնությունները: Մեծ Բրիտանիայի արտգործնախարար Դուգլաս Հոգը խոստովանեց, որ փաստերը հաստատում են նման կապերի հաստատման փորձերը:

Լորդ Էրսքինի խոսքերով, բրիտանացի գործարարները վերջին չորս ամսում երեք անգամ Բաքու են մեկնել զինառաքման պայմանագրեր կնքելու եւ Ադրբեջան զինվորական մասնագետներ գործուղելու նպատակով:

Ռուսաստանը նվազեցրել է Ադրբեջանի գազամատակարարումը

ԲԱՔՈՒ, 25 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՄՆԱՐՔ: Ռուսաստանը կիսով չափ կրճատել է Ադրբեջանին մատակարարվող գազի քանակությունը: Այդ մասին մասնավորապես հաղորդեց «Ազերպաց» գործակալությունը, վկայակոչելով «Ազերգազ» ընկերության ներկայացուցչին: Այսուհետեւ Ադրբեջանը Ռուսաստանից օրական կստանա ընդամենը 5 միլիոն խորանարդ մետր երկնագույն վառելիք նախկինում ծրագրված 10 միլիոնի դիմաց: Ներկայացուցչի խոսքերով, Մոսկվայի հայտարարության համաձայն դա կապված է Ուկրաինայի թուրքմենական գազի առաքման դադարեցման հետ, որն իր հերթին գազատարի ճնշման կտրուկ անկման պատճառ է դարձել: Հատկանշական է, որ ներկայումս գազի դիմաց Աշգաբադին Կիեւի պարտքը կազմում է 700 միլիոն դոլար: ■

ԱՇԽԱՐՀ

Մեծ ոստիկանությունը նշանակում է ուժեղ կարգ ու կանո՞ն

ՆՅՈՒ ՅՈՐՔ, 25 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ: Այս տարի միանգամից 4 հազարով կավելանա ԱՄՆ-ի խոշորագույն քաղաքի ոստիկանության թվակազմը: Արդեն եկող շաբաթ Նյու Յորքի փողոցներում պարեկություն կանեն 2229 երիտասարդ աշխատակիցներ: 4 հազ. նոր աշխատակիցների շնորհիվ, ոստիկանությունն զգալիորեն «կջահելանա»: Ներկայումս Նյու Յորքի 29212 ոստիկաններից 9306-ը կամ գրեթե 32 տոկոսը մինչեւ 5 տարվա աշխատանքի փորձ ունեն: «Նորեկների» շնորհիվ, այդ թիվը կհասնի 42 տոկոսի:

Ոստիկանական վարչությունն անցյալ շաբաթավերջին տարածեց 1993 թ. առաջին տասն ամիսների ընթացքում քաղաքում հանցագործությունների մակարդակին վերաբերող վերջին տվյալները: Հանցագործությունների բոլոր հիմնական տեսակների գծով, բացառությամբ բռնաբարությունների, թվերը փոքր ինչ նվազել են 1992 թ. նույն ժամանակամիջոցի համեմատությամբ: Նյու Յորքում սպանվել է 1623 մարդ, արձանագրվել 2426 բռնաբարություն, կողոպուտի 71102 դեպք, 82309 գողություն, 94147 ավտոմոբիլի առեւանգում: ■

Նիկարագուան համաձայնագիր ստորագրեց կոնտրաների հետ

ՄԵԽԻԿՈ, 25 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Նիկարագուայի կառավարությունը եւ այսպես կոչված նոր կոնտրաների «հյուսիսային ճակատ 3-80» խմբավորման ղեկավարությունը չորեքշաբթի օրը ստորագրել են հաշտության համաձայնագիր, հայտնեց այդ երկրի ներքին գործերի նախարար Ալֆրեդո Մենդիետան: Նրա խոսքերով, առաջիկա 45 օրում այդ կազմավորման մոտ 300 խռովարարներ զենքը վայր կդնեն եւ կմտնեն Նիկարագուայի ազգային ոստիկանության կազմի մեջ:

Նիկարագուայի իշխանությունները պարտավորվել են ձեռնամուխ լինել կոնկրետ սոցիալ-տնտեսական ծրագրերի իրականացմանը, որոնք կոչված են դյուրացնելու կոնտրաների վերադարձը խաղաղ կյանքի: Ներքին գործերի նախարարի խոսքերով, ստորագրված համաձայնագրերը «նշանակում են Նիկարագուայում արյունահեղության դադարեցում» եւ այդ երկրին թույլ կտան բռնել իսկական ազգային հաշտության ուղին: ■

ՏԱՄԱՌՈՏ

Միջազգային վալյուտային ֆոնդի նոր վարկը

Աստիճանները պրեսս եւ Ռոյթըր լրատու գործակալությունները հաղորդում են, որ ցածր եկամուտներ ունեցող 76 երկրներ, որոնցից 4-ը նախկին Խորհրդային Միությունից, այժմ հնարավորություն են ստացել օգտվելու այն 7 միլիարդ դոլլարի արտոնյալ պայմաններով տրված վարկից, որ Միջազգային վալյուտային ֆոնդը որոշել է տրամադրել նրանց, օժանդակելու համար նրանց կողմից կիրառվող հակաինֆլյացիոն խիստ միջոցառումներին:

Նախկին Խորհրդային Միության այդ երկրների շարքում են Հայաստանը, Վրաստանը, Կրղզստանը եւ Տաջիկստանը: Այդ երկրներին 10 տարի է տրվում վարկը մարելու, տարեկան 0,5 տոկոսադրույքով: ■

Հանգիստ տոնով

ՆՅՈՒ ՅՈՐՔ, 25 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ: «Ես վստահ եմ, որ Հյուսիսային Կորեան վերջին հաշվով կհամաձայնի, որ տեսչական այցեր անցկացվեն իր բոլոր միջուկային օբյեկտներում», հայտարարեց Կորեայի Հանրապետության նախագահ Կիմ Են Սամը: Նա հրաժարվեց հյուսիսային հարեւանի նկատմամբ խիստ տոնով արտահայտվելուց, քանի որ հանգել է այն հետեւության, որ «առայժմ ոչ մի հաստատուն ապացույց չկա, որ Հյուսիսային Կորեան տիրում է միջուկային զենքի»:

Կոմկուսը վերակառուցվում է

ՓԱՐԻԶ, 25 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ: Ֆրանսիայի կոմկուսի 28-րդ համագումարից հետո, նրա ազգային կոմիտեի հինգշաբթի կայացած առաջին լիագումար նիստում վերակազմվեց կոմկուսի ղեկավարությունը: Խոսքը ոչ թե պարզապես անվանումների փոփոխման մասին է, այլ կազմակերպությունը նորովի ղեկավարելու փորձի մասին, նկատի առնելով դեմոկրատական ցենտրալիզմի սկզբունքից հրաժարվելը:

Նելսոն Մանդելայի նախազգուշացումը

ՅՈՀԱՆՆԵՍԲՈՒՐԳ, 25 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ: Աֆրիկյան ազգային կոնգրեսը ամենախիստ կարգապահական միջոցները կձեռնարկի իր այն անդամների նկատմամբ, որոնց վարքագիծը խարխլում է ընդհանուր ժողովրդավարական ընտրությունների նախապատրաստությունը: Աֆրիկյան ազգային կոնգրեսի ղեկավար Նելսոն Մանդելայի այս նախազգուշացումը վկայում է կոնգրեսի ղեկավարության աճող մտահոգությունը տեղերում իր կողմնակիցների հաճախ անկառավա

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

1990 թ. «ՌԱՖ» մակնիշի ավտոմեքենա:

Գինը պայմանագրային:

Դիմել հեռ. 64.45.55:

Եղանակը Հայաստանում

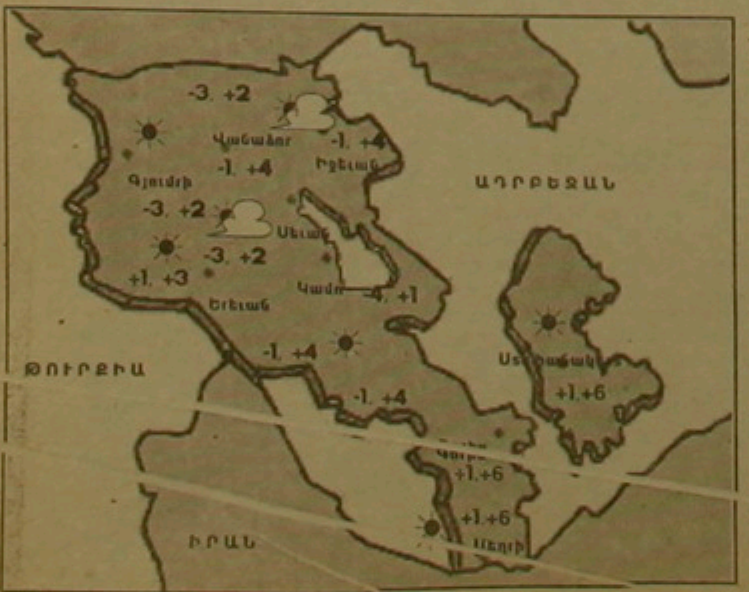

«ԷՅՐ-ՏՈՒՐՍ»
ՃԱՄՓՈՐԴԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆՅԱԿԸ
հրավիրում է թռիչքի.
Առաջին անգամ
ԵՐԵՎԱՆ-ՔԻՇ
եւ ամեն երկուշաբթի
ԵՐԵՎԱՆ-ԿՐԱԿՈՎ
Պուշկինի 43, հեռ. 530511

ՀՀ կառավարության «Պարբերական» հրատ. տպարան. Երեւան 23 Արշակունյաց 2 Կազմված թիվ 65. Պատվեր 69149. Տպաքանակ 15 000. Պատվեր 1704 Ստորագրված է տպագրության 25. 02. 1994 Գինը 100 դրամ

digitised by A.R.A.R.@